

O.E.P.A.

MODUL Aspecte practice privind organizarea si activitatea instanțelor judecătorești si a parchetelor, a birourilor notariale si a executorilor judecătorești

ACTIVITATEA PARCHETELOR

Aurelian Mirela Toader

I. Originile și istoricul Ministerului Public	4
1. Etimologie	4
a. „Minister Public”	4
b. „Procuror”	4
c. „Parchet”	4
2. Origini	4
a. Dreptul roman	4
b. Dreptul francez	5
3. Istoric legislativ	5
a. Muntenia	5
b. Principatele Unite Române	6
c. Regatul României	6
d. Republica Socialistă România	7
e. România	7
II. Principiile de funcționare a Ministerului Public	8
1. Principiul legalității	8
2. Principiul imparțialității	9
3. Principiul independenței	10
4. Principiul controlului ierarhic	11
5. Principiul subordonării ierarhice	12
6. Principiul exercitării atribuțiilor sub autoritatea ministrului justiției	14
7. Principiul indivizibilității	15
III. Structura Ministerului Public	15
1. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PICCJ)	16
2. Procurorul general al PICCJ	16

3.	Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT)	17
4.	Direcția Națională Anticorupție (DNA)	18
5.	Parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătorii (PCA, PT, PJ)	20
6.	Parchetele militare (Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București și parchetele de pe lângă tribunalele militare)	20
IV.	Organizarea interioară a parchetelor	21
1.	Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție	22
2.	Parchetul de pe lângă Curtea de Apel	25
3.	Parchetul de pe lângă Tribunal	26
4.	Parchetul de pe lângă Judecătoria	27
5.	Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București	28
6.	Parchetul militar de pe lângă Tribunalul militar	29
7.	Compartimente auxiliare de specialitate	29
8.	Reguli de desfășurare a activității	30
a.	<i>Programul de lucru</i>	30
b.	<i>Accesul publicului</i>	31
V.	Statutul și cariera procurorilor	31
1.	Statut și principii	31
2.	Admiterea în magistratură	32
3.	Obligații de formarea profesională continuă	34
4.	Evaluarea profesională	34
5.	Evoluția profesională	35
a.	<i>Promovarea</i>	35
b.	<i>Numirea în funcții de conducere</i>	36
c.	<i>Delegarea, detașarea și transferul</i>	37
d.	<i>Suspendarea din funcție și încetarea funcției de procuror</i>	38
VI.	Activitatea judiciară a parchetelor	39
1.	Supravegherea urmării penale de către procuror	42
2.	Efectuarea urmării penale de către procuror	44
a.	<i>Începerea urmării penale in rem</i>	44
b.	<i>Strângerea și administrarea probelor</i>	44
c.	<i>Efectuarea în continuare a urmării penale față de suspect</i>	44
d.	<i>Punerea în mișcare a acțiunii penale</i>	45

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

INPPA Centrul Teritorial Cluj

400118, CLUJ-NAPOCA STR.PAVEL ROȘCA NR.4 AP.15, TEL/FAX 0264-439450

e-mail : office@inppa-cluj.ro ;

<http://www.inppa-cluj.ro>

e.	Extinderea urmăririi penale, a acțiunii penale, ori schimbarea încadrării juridice	45
f.	Luarea unor măsuri preventive, asiguratorii sau de siguranță	45
g.	Soluționarea acțiunii penale	46
h.	Trimiterea în judecată	47
3.	Rolul procurorului în procedura camerei preliminare	47
4.	Participarea procurorului la judecată, în procesul penal	47
5.	Participarea procurorului la judecată, în procesul civil	47
Sedes materiae		49
Bibliografie selectivă		49
	Tratate, cursuri și monografii	49
	Articole și studii	50

I. ORIGINILE ȘI ISTORICUL MINISTERULUI PUBLIC

1. Etimologie

a. „Minister Public”

- provine din limba latină, de la sintagma „*manus publica*”, formată din alăturarea cuvintelor *manus* - care desemnează putere executivă și *publica* - însemnând oficial sau de stat; sintagma semnifică exercițiul puterii de stat;¹

b. „Procuror”

- termen de proveniență franceză, desemnând demnitatea creată în anul 1302 de către Regele Filip IV cel Frumos al Franței sub denumirea de „*procureurs du roi*”, având drept atribuții reprezentarea intereselor financiare ale suveranului prin recuperarea prejudiciilor cauzate prin fapte penale, precum și prin executarea amenzilor;²

c. „Parchet”

- provine din denumirea franceză „*magistrat du parquet*” atribuită procurorului, ținând cont de faptul că, în mod tradițional, acesta obișnuiește să pună concluzii în picioare (de aici și o altă denumire de „*magistrat debout*”), de la nivelul podelei (din parchet) sălii de judecată;³ o altă variantă plasează originile denumirii în perioada *Ancien Régime*, când procurorii regelui se adunau și așteptau într-un mic părculeț (*parquet des Gens du Roi*) amenajat în sălile de judecată;

2. Origini

a. *Dreptul roman*⁴

- deși nu în forma cu care suntem familiari astăzi, conceptul de funcționari publici însărcinați cu declanșarea și exercitarea acuzației publice împotriva persoanelor care au

¹ Gh. Mateuț, *Procedură penală. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2019, p. 212.

² I. Tanoviceanu I., V. Dongoroz, C. Chiseliță, Șt. Laday, E. Decusară, *Tratat de drept și procedură penală, edițiunea a doua a cursului de drept și procedură penală*, revăzut și completat, vol. IV, Tiparnița Curierul Judiciar, București, 1925, p. 131.

³ O. Michiels, G. Falque, *Principes de Procédure pénale*, Collection de la Faculté de droit de l'Université de Liège, Editions Larcier Légal, Bruxelles, 2020, p. 11.

⁴ A se vedea Tr. Pop, *Drept penal comparat. Partea generală*, vol. II, Institutul de arte grafice Ardealul, Cluj, 1923, p. 5; E. Ferri, *Principii de drept criminal*, vol. I, Tipografia și legătoria de cărți Închisoarea Văcărești, SOCEC, București, 1929, pp. 10-11.

încălcat legea penală (*delicte publice*) a existat din cele mai vechi timpuri, în dreptul roman aceștia purtând denumirea de *defensores civitatum*⁵;

b. Dreptul francez

- veritabila naștere a instituției procurorului s-a realizat în debutul secolului al XIV-lea, la curtea regelui Filip IV cel Frumos (1285-1341), fiind creată funcția de procuror al regelui; deși la început aceștia apărau strict interesele principelui și ale regatului, ulterior s-a produs o ușoară disocierea de rege și alăturare a acestora la instanțele de judecată, specializându-se pe urmărirea și acuzarea persoanelor care săvârșeau fapte penale;⁶ instituția ministerului public a suferit transformări, iar forma sa actuală a fost dată de reglementările introduse în Franța napoleoniană prin *Code d'instruction criminelle* (promulgat la 16 noiembrie 1808);

3. Istoric legislativ

a. Muntenia

- *Regulamentul organic din 5 martie 1831* - prin disp. art. 216 și art. 217 a fost întâia oară introdusă în dreptul românesc instituția procurorului, textele normând următoarele: „Se vor orândui pe lângă judecătorii *procurori*, care se vor numi de Domn și vor priveghea cu scumpătate pravila și regulamentele, potrivit-se numai la întâmplările la care se aduc a se săvârși întocmai hotărârile judecătorești și a îngriji pentru toate câte privesc asupra pazei, bunei ordine și liniște publică. De aceea toate pricinile câte se caută la judecătoria aceea, lângă care procuratorul va fi numit, trebuie a i se face cunoscut; el se va afla de față la cercetarea și hotărârea tuturor pricinilor de judecată însă nu va putea fi de față, când judecătorii, trăgându-se în deosebite odăi, se chibzuiesc între dânșii”⁷;

- *Legea din 29 decembrie 1832, privind datoriile procurorilor*, adoptată de Obșteasca Adunare, potrivit căreia, procurorii erau „slujbași orânduți de către stăpânire pe lângă

⁵ Gh. Mateuț, *Procedură penală. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2019, p. 212.

⁶ Tanoviceanu I., Dongoroz V., Chiseliță C., Laday Șt., Decusară E., *Tratat de drept și procedură penală, edițiunea a doua a cursului de drept și procedură penală*, revăzut și completat, vol. IV, Tiparnița Curierul Judiciar, București, 1925, p. 131.

⁷ M. Duțu, *Începuturile Ministerului Public*, în revista *Pandectele române* nr. 6/2016; Lazăr A., Predescu O., Duțu M. (coord.), *Ministerul Public, istorie și perspective*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 22.

deosebitele judecătoria și divanuri, care să privegheze și spre a face cunoscut stăpânirii toate lucrurile și trebuințele acelei judecătoria”;⁸

b. Principatele Unite Române

- *Legea pentru înființarea Curții de Casațiune și Justiție*, promulgată prin Decretul domnesc nr. 1 din 12 ianuarie 1861 al Domnitorului Al. I. Cuza – Cap. III (art. 10-15) Despre Ministerul public - reprezintă veritabilul „act de naștere” al acestei instituții fundamentale a statului de drept⁹; în privința îndatoririlor procurorului, art. 12 din lege prevedea că procurorul are datoria „de a vorbi în toate cauzele ce se dezbat înaintea Curții”, „de a-și da părerea despre aplicațiunea legii”, precum și „de a lua concluziuni”;¹⁰

- *Codul de procedură penală din 1864* („Codul Cuza”) - în Cap. III Despre ministerul public de lângă tribunale, art. 21 prevede că „Procurorii tribunalelor corecționale și, în localitățile unde asemenea tribunale nu sunt, procurorii tribunalelor civile, sunt însărcinați cu descoperirea și urmărirea tuturor delictelor și crimelor cari sunt de competența tribunalelor lor sau a Curții juraților”;

- *Legea nr. 982/1865 privind organizarea judecătorească* - în Capitolul VII al actului normativ este reglementat statutul *Ministerului Public*, stabilindu-se că acesta „se compune de procurorul general și ceilalți procurori de secțiuni, așezați pe lângă curțile de apel, din procurorii tribunalelor și secțiunilor lor” [art. 73]. Potrivit art. 107 din lege, procurorii „vor fi datori, mai înainte de a intra în funcțiune, a depune și a subscrie în pretoriu și în ședință publică, următorul jurământ: Juru în numele lui Dumnezeu și declară pe onora și conștiința mea. Credință Domnitorului și constituțiunii țerei mele. De a împlini cu sântenie datoriele ce mi impune funcțiunea mea. De a aplica legile și de a me conforma legilor, într-o totă, și pentru toți, fără pasiune, fără urnă, fără favoare, fără considerațiune de personă, fără nici unu interesu directu sau indirectu. Așa să mi ajute Dumnezeu.”

c. Regatul României

- *Legea din 13 aprilie 1913 pentru Instrucțiunea și judecarea flagrantelor-delicte* (Legea „Micului Parchet”) prevedea, în articolul secund, faptul că „Ori-ce individ prins în flagrant-delict pentru un fapt pedepsit cu pedeapsă corecțională va fi dus imediat în fața *procurorului* respectiv, care îl va interoga și, de va găsi cu cale, îl va trimite de îndată, potrivit competenței, înaintea tribunalului sau a judecătoria de ocol a orașului de

⁸ A. Lazăr, O. Predescu, M. Dușu (coord.), *Ministerul Public, istorie și perspective*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 23.

⁹ *idem*, p. 26.

¹⁰ *ibidem*.

reședință a tribunalului, spre a fi judecat chiar în acea zi. În acest caz, procurorul va putea emite contra inculpatului un mandat de arestare în forma prevăzută de art. 100 din Procedura penală, cuprinzând pe scurt și arătarea faptului săvârșit, a articolului din Codul penal care îl pedepsește, precum și mențiunea că este emis în baza legii de față”;

- *Legea din 22 august 1938 de organizare judecătorească* - art. 96 din lege instituie stabilitatea procurorilor: „Membrii Ministerului Public de pe lângă tribunale, supleanți și ajutoari de judecători nu sunt inamovibili. Ei se bucură numai de stabilitate”; cu toate acestea, procurorii din cadrul Ministerului Public de pe lângă Înalta Curte de Casație și procurorii generali de pe lângă curțile de apel se bucurau de inamovibilitate;¹¹
- *Codul de procedură penală din 1936 („Codul Carol II”)* - potrivit art. 66, Ministerul public reprezintă statul în cauzele penale, respectiv „urmărește infracțiunile și exercită acțiunea penală”;

d. Republica Socialistă România

- *Codul de procedură penală din 1968* - se constată, în forma de la momentul intrării în vigoare, renunțarea la denumirea de Minister Public și la cea de parchet, instituția în cadrul căreia își desfășurau procurorii activitatea purtând denumirea de „Procuratură”; potrivit disp. art. 209, procurorul supraveghea urmărirea penală sau o realiza personal; art. 216 stabilește faptul că „Procurorul, în exercitarea supravegherii legii în activitatea de urmărire penală, veghează ca orice infracțiune să fie descoperită, orice infractor să fie tras la răspundere penală și ca nici o persoană să nu fie urmărită penală fără să existe indicii temeinice ca a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală. De asemenea, procurorul veghează ca nici o persoană să nu fie reținută sau arestată, decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege. În exercitarea activității de supraveghere procurorul ia măsurile necesare sau da dispoziții organelor de cercetare penală ca să ia asemenea măsuri. Procurorul ia măsuri și dă dispoziții în scris și motivat”; în forma de dinainte de ieșirea din vigoare, s-a revenit de denumirea de parchete, care funcționau pe lângă instanțele de judecată, precum în prezent;

e. România

- *Constituția României din 1991 (Rep.)* – art. 131 „(1) În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. (2) Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii. (3) Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.”

¹¹ *idem*, p. 54.

- *Legea nr. 304/2004(Rep.) privind organizarea judiciară* – art. 1 alin. (3) „Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii”; art. 4 alin. (1) și (2) „În activitatea judiciară Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor”, „Parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii”; art. 62 alin. (1) și (4) „Ministerul Public își exercită atribuțiile în temeiul legii și este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție”, „Parchetele sunt independente în relațiile cu instanțele judecătorești, precum și cu celelalte autorități publice”;
- *Codul de procedură penală din 2010* - art. 55 alin. (2) prevede că „Procurorii sunt constituiți în parchete care funcționează pe lângă instanțele judecătorești și își exercită atribuțiile în cadrul Ministerului Public”;

II. PRINCIPIILE DE FUNCȚIONARE A MINISTERULUI PUBLIC

1. Principiul legalității

În sistemul procesual penal român, procurorii își desfășoară activitatea în temeiul legii, veghind totodată la respectarea acesteia pe tot parcursul procesului penal. Atât organizarea Ministerului public, cât și activitatea acestuia și statutul procurorilor sunt prevăzute prin legi organice.

Sedes materiae

- *art. 132 alin. (2) teza I din Constituție* stabilește faptul că „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității”;
- *art. 62 alin. (2) teza I din Legea nr. 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește, în egală măsură, că „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității”;
- *art. 3 alin. (1) teza I din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității”;
- *art. 4 alin. (1) teza I din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii”;
- *art. 56 alin. (1) teza finală din C.pr.pen.* normează că „procurorul supraveghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale”;

- *art. 363 alin. (2) din C.pr.pen.* stabilește faptul că „În cursul judecății, procurorul exercită rol activ, în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale”;
- *art. 3 alin. (2) teza II din Codul Deontologic din 2005 al judecătorilor și procurorilor:* „Judecătorii și procurorii trebuie să-și exercite funcția [...], având ca unic temei legea”;
- *art. 7 teza I din Codul Deontologic din 2005 al judecătorilor și procurorilor:* „Judecătorii și procurorii au îndatorirea să promoveze supremația legii”;

2. Principiul imparțialității

Procurorii au datoria ca, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege să dea dovadă de imparțialitate, soluțiile pe care le dispun să fi obiective, libere de orice influență, presiune sau prejudecată.

Sedes materiae

- *art. 132 alin. (2) teza II din Constituție* stabilește faptul că „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului [...] imparțialității”;
- *art. 62 alin. (2) teza II din Legea nr. 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește, în egală măsură, că „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului [...] imparțialității”;
- *art. 3 alin. (1) teza II din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului [...] imparțialității”;
- *art. 35 alin. (1) teza I din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor constituie garanția independenței și imparțialității în exercitarea funcției”;
- *art. 73 din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor arată că „Stabilirea drepturilor judecătorilor și procurorilor se face ținându-se seama de locul și rolul justiției în statul de drept, de răspunderea și complexitatea funcției de judecător și procuror, de interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute de lege pentru aceste funcții și urmărește garantarea independenței și imparțialității acestora”;
- *art. 3 alin. (2) tezele I și III din Codul Deontologic din 2005 al judecătorilor și procurorilor:* „Judecătorii și procurorii trebuie să-și exercite funcția cu obiectivitate și imparțialitate, [...] fără a da curs presiunilor și influențelor de orice natură”;
- *art. 9 din Codul Deontologic din 2005 al judecătorilor și procurorilor:* „(1) Judecătorii și procurorii trebuie să fie imparțiali în îndeplinirea atribuțiilor profesionale, fiind obligați să decidă în mod obiectiv, liberi de orice influențe. (2) Judecătorii și procurorii trebuie

să se abțină de la orice comportament, act sau manifestare de natură să altereze încrederea în imparțialitatea lor”;

- *art. 10 din Codul Deontologic din 2005 al judecătorilor și procurorilor*: „În caz de incompatibilitate, judecătorii și procurorii sunt datori să se abțină, potrivit legii”;

3. Principiul independenței

Ministerul public își desfășoară activitatea în mod independent față de alte autorități publice și în egală măsură, față de instanțele de judecată pe lângă care funcționează. Deși legiuitorul a ales să organizeze parchetele pe lângă instanțele de judecată, între cele două instituții nu există nicio relație de subordonare, activitatea procurorilor fiind independentă față de cea a judecătorilor. În același sens, toate autoritățile publice, din sfera tuturor puterilor statului, au obligația generală de a se abține de la orice imixtiune în activitatea desfășurată de procurori.¹²

Sedes materiae

- *art. 62 alin. (4) din Legea nr. 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește că „Parchetele sunt independente în relațiile cu instanțele judecătorești, precum și cu celelalte autorități publice”;
- *art. 64 alin. (2) teza I din Legea nr. 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește că „În soluțiile dispuse, procurorul este independent, în condițiile prevăzute de lege”;
- *art. 3 alin. (1¹) din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor”;
- *art. 4 alin. (3) din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Judecătorii și procurorii trebuie atât să fie, cât și să apară ca fiind independenți unii de ceilalți”;
- *art. 35 alin. (1) teza I din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor constituie garanția independenței și imparțialității în exercitarea funcției”;
- *art. 73 din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor arată că „Stabilirea drepturilor judecătorilor și procurorilor se face ținându-se seama de locul și rolul justiției în statul de drept, de răspunderea și complexitatea funcției de judecător și

¹² Gh. Mateuț, *op. cit.*, p. 221.

procuror, de interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute de lege pentru aceste funcții și urmărește garantarea independenței și imparțialității acestora”;

- *art. 3 alin. (1) din Codul Deontologic din 2005 al judecătorilor și procurorilor*: „Judecătorii și procurorii sunt obligați să apere independența justiției”;

4. Principiul controlului ierarhic

Potrivit acestui principiu, conducătorul Ministerului public, care este Procurorul General al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție exercită controlul asupra tuturor procurorilor, direct sau indirect, prin procurori anume desemnați. În egală măsură, conducătorii parchetelor de pe lângă curțile de apel (procurori generali) sau tribunale (prim-procurori) își pot exercita controlul asupra procurorilor din cadrul parchetelor aflate în subordine, în virtutea atribuțiilor administrative în cadrul parchetului pe care îl conduc, precum și a parchetelor din circumscripția acestuia. Acest principiu trebuie înțeles în strânsă legătură cu cel al subordonării ierarhice, consecința fiind aceea că procurorii din cadrul parchetului ierarhic superior (alții decât șefii acestora) nu pot exercita controlul asupra procurorilor din cadrul parchetelor ierarhic inferioare, aceștia din urmă nefiindu-le subordonați ierarhic.

Sedes materiae

- *art. 62 alin. (2) teza III din Legea nr. 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește că „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului [...] controlului ierarhic”;
- *art. 65 din Legea 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește că: „(1) Procurorii din fiecare parchet sunt subordonați conducătorului parchetului respectiv. (2) Conducătorul unui parchet este subordonat conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție. (3) Controlul exercitat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de procurorul-șef al Direcției Naționale Anticorupție, de procurorul-șef al Direcției de Investigare a Infracrișionilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel asupra procurorilor din subordine se poate realiza direct sau prin procurori anume desemnați.”
- *Art. 72 din Legea 304/2004* privind organizarea judiciară: „Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție exercită, direct sau prin procurori anume desemnați, controlul asupra tuturor parchetelor”; trebuie menționat că potrivit Deciziei nr. 23/2020 a ICCJ, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, „Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în cazul infirmării unei soluții dispuse de către un procuror din cadrul

parchetelor din subordine ori structurilor specializate ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism), nu are în toate situațiile calitatea expres prevăzută de art. 335 alin. (1) din C.pr.pen. în care se face referire la „procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția”;

- *art. 3 alin. (1) teza III din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului [...] controlului ierarhic”;

5. Principiul subordonării ierarhice

Subordonarea ierarhică înseamnă atât subordonarea procurorilor din fiecare parchet conducătorului aceluși parchet, cât și subordonarea conducătorului unui parchet în raport de conducătorul parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție teritorială.¹³ Acest lucru derivă din organizarea de tip piramidal a Ministerului Public, fiind de natură să asigure o aplicare unitară a politicilor penale pe întreg teritoriul țării. În plus, subordonarea ierarhică reprezintă și o marcă a dependenței Ministerului Public de puterea executivă, legea prevăzând în continuare exercitarea de către Ministrul Justiției a autorității sale asupra procurorilor.

În ciuda acestei subordonări, procurorul ierarhic superior nu are competența de a le da procurorilor din subordine dispoziții privind modalitatea de desfășurare a urmăririi penale și nici privind activitatea în procedurile jurisdicționale. Singura pârghie procesual penală avută la dispoziție de conducătorul parchetului este aceea de verificare a actelor întocmite de procuror, sub aspectul legalității sau temeiniciei. Acest control este unul *a posteriori*, superiorul ierarhic neputând interzice procurorului întocmirea unui act, luarea unei măsuri sau dispunerea unei soluții care este dată de legea de procedură în competența procurorului.

Potrivit legii, lucrările repartizate unui procuror pot fi trecute altui procuror în următoarele situații: a) suspendarea sau încetarea calității de procuror, potrivit legii; b) în absența sa, dacă există cauze obiective care justifică urgența și care împiedică rechemarea sa; c) lăsarea cauzei în nelucrare în mod nejustificat mai mult de 30 de zile. Procurorul poate contesta la Secția pentru procurori a CSM modul în care o lucrare a fost re-repartizată unui alt procuror.

Sedes materiae

- *art. 64 alin. (1) din Legea 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește că: „Dispozițiile procurorului ierarhic superior, date în scris și în conformitate cu legea, sunt obligatorii pentru procurorii din subordine”

¹³ *idem*, p. 223.

- *art. 64 alin. (3) din Legea 304/2004* privind organizarea judiciară: „Soluțiile adoptate de procuror pot fi infirmate motivat de către procurorul ierarhic superior, când sunt apreciate ca fiind nelegale sau netemeinice”;
- *art. 65 din Legea 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește că: „(1) Procurorii din fiecare parchet sunt subordonați conducătorului parchetului respectiv. (2) Conducătorul unui parchet este subordonat conducătorului parchetului ierarhic superior din aceeași circumscripție”;
- *art. 70 alin. (1) din Legea 304/2004* privind organizarea judiciară: „Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție coordonează activitatea parchetelor din subordine, îndeplinește atribuțiile prevăzute de lege, are personalitate juridică și gestionează bugetul Ministerului Public”;
- *art. 325 alin. (1) C.pr.pen.* prevede faptul că „Procurorii din cadrul parchetului ierarhic superior pot prelua, în vederea efectuării sau supravegherii urmăririi penale, cauze de competența parchetelor ierarhic inferioare, prin dispoziția motivată a conducătorului parchetului ierarhic superior”; în acord cu cele arătate mai sus, se poate observa că preluarea cauzei se dispune de către conducătorul parchetului ierarhic superior, procurorii cu funcții de execuție neavând această competență;
- *art. 339 C.pr.pen.* prevede că: „(1) Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă, după caz, de prim-procurorul parchetului, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, de procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. (2) În cazul când măsurile și actele sunt ale prim-procurorului, ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel, ale procurorului șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozițiilor date de către aceștia, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior”;
- *art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor”;
- *art. 16 alin. (2) din Codul Deontologic din 2005 al judecătorilor și procurorilor*: „[...] procurorii cu funcții de conducere nu pot folosi prerogativele pe care le au pentru a influența desfășurarea proceselor și soluționarea cauzelor”;

6. Principiul exercitării atribuțiilor sub autoritatea ministrului justiției

Autoritatea pe care o exercită ministrul justiției asupra procurorilor este una limitată, de natură administrativă. În acest sens, legea de organizare judiciară prevede că ministrul justiției, verifică, prin procurori anume desemnați, eficiența managerială, modul în care procurorii își îndeplinesc atribuțiile de serviciu și în care se desfășoară raporturile de serviciu cu justițiabilii și cu celelalte persoane implicate în lucrările de competența parchetelor. Controlul astfel realizat nu poate privi activitățile procesual penale desfășurate de procurori, nici actele, măsurile sau soluțiile dispuse de aceștia.

În sistemul francez, de unde a și fost preluată, în sec. al XIX-lea instituția Ministerului public, raporturile dintre guvern și procurori este normată de *principiul politicilor penale*, politici care sunt implementate prin „circulare de politică penală” recomandându-se parchetelor ca accentul să fie pus pe cercetarea unui anumit tip de infracțiuni, pe solicitarea unui anumit tip de pedeapsă în fața instanțelor judecătorești, circulare care au ca obiectiv uniformizarea aplicării legii penale.¹⁴ În doctrina franceză se afirmă axiomatic că politica penală este stabilită de Guvern, condusă la nivel național de ministrul justiției, coordonată la nivel regional de procurorul general și aplicată la nivel local de prim-procuror, personal ori prin substituiți.¹⁵ În plus, în doctrină s-a mai arătat că rolul procurorilor în implementarea politicilor penale, la nivel local sau național, dă o consistență specifică poziției lor profesionale.¹⁶

Sedes materiae

- *art. 132 alin. (2) teza IV din Constituție* stabilește faptul că „Procurorii își desfășoară activitatea [...] sub autoritatea ministrului justiției”;
- *art. 62 alin. (2) teza IV din Legea nr. 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește, în egală măsură, că „Procurorii își desfășoară activitatea [...] sub autoritatea ministrului justiției”;
- *art. 3 alin. (1) teza IV din Legea nr. 303/2004* privind statutul judecătorilor și procurorilor stabilește că „Procurorii își desfășoară activitatea [...] sub autoritatea ministrului justiției”;
- *art. 69 din Legea 304/2004* privind organizarea judiciară stabilește că: „(1) Ministrul justiției, când consideră necesar, din proprie inițiativă sau la cererea Secției pentru

¹⁴ A.M. Toader, *Considerații teoretice și de drept comparat privind punerea în mișcare a acțiunii penale - obligativitate vs. oportunitate*, în Revista Pro Lege nr. 3/2020, p. 102.

¹⁵ F. Desportes, L. Lazerge-Cousquer, *Traité de procédure pénale*, 3e édition, ed. Economica, Paris, 2013, p. 780.

¹⁶ D. Salas, Ph. Milburn, *Les procureurs de la république. De la compétence personnelle à l'identité collective*, Archives de politique criminelle nr. 29/2007/1, p. 98.

procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, exercită controlul asupra procurorilor, prin procurori anume desemnați de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, de procurorul-șef al Direcției Naționale Anticorupție, de procurorul-șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism ori de ministrul justiției. (2) Controlul constă în verificarea eficienței manageriale, a modului în care procurorii își îndeplinesc atribuțiile de serviciu și în care se desfășoară raporturile de serviciu cu justițiabilii și cu celelalte persoane implicate în lucrările de competența parchetelor. Controlul nu poate viza măsurile dispuse de procuror în cursul urmăririi penale și soluțiile adoptate. (3) Ministrul justiției poate să ceară procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție, procurorului-șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, informări asupra activității parchetelor și să dea îndrumări scrise cu privire la măsurile ce trebuie luate pentru prevenirea și combaterea eficientă a criminalității”;

7. Principiul indivizibilității

În temeiul acestui principiu, procurorii care fac parte din aceeași unitate de parchet reprezintă, fiecare în parte și toți laolaltă, ministerul public. Magistratii procurori sunt, din punct de vedere juridic, aceeași persoană, reprezentând parchetul în cadrul căruia activează.

În considerarea acestui fapt, procurorii aceluiasi parchet se pot înlocui unul pe altul, pot desfășura activități diferite în cadrul aceleiași cauze penale, sau pot participa împreună la procedurile jurisdicționale. Mai mult, este admisibil ca la o ședință de judecată să participe unul sau mai mulți procurori, succesiv sau împreună, iar la termenele următoare să participe altul sau alți procurori. În privința ministerului public nu se aplică principiile continuității sau nemijlocirii specifice judecătorilor.

III. STRUCTURA MINISTERULUI PUBLIC

Așa cum am arătat și mai sus, potrivit art. 131 alin. (2) din *Constituție*, Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii, iar potrivit alin. (3) al aceluiasi articol, parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată, conduc și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, în condițiile legii.

În doctrina străină se arată că structura și organizarea ministerului public în statele europene oferă o panoramă foarte diversă și eterogenă, deopotrivă, motiv pentru care studiul

comparativ al acestora este un exercițiu, *a priori*, delicat și solicitant, dificultate derivată din necesitatea surprinderii dinamicii procedurilor la care procurorul participă.¹⁷

Legea 304/2004 privind organizarea judiciară stabilește, în completare, faptul că:

1. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PICCJ)

- coordonează activitatea parchetelor din subordine, îndeplinește atribuțiile prevăzute de lege, are personalitate juridică și gestionează bugetul Ministerului Public [art. 70 alin. (1)];
- are în structură *secții* conduse de procurori-șefi, care pot fi ajutați de adjuncți. În cadrul secțiilor pot funcționa *servicii și birouri* conduse de procurori-șefi [art. 75];
- asupra problemelor generale de conducere ale Ministerului Public hotărăște *colegiul de conducere* din cadrul PICCJ, constituit din procurorul general al PICCJ, prim-adjunctul, și 5 procurori aleși în adunarea generală a procurorilor [art. 77];
- elaborează anual un raport privind activitatea desfășurată, pe care îl prezintă Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii și ministrului justiției, nu mai târziu de luna februarie a anului următor, iar Ministrul justiției va prezenta Parlamentului concluziile asupra raportului de activitate a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție [art. 79];

2. Procurorul general al PICCJ

- este conducătorul PICCJ, ajutat de un prim-adjunct, un adjunct și de 3 consilieri [art. 70 alin. (1) și (2)];
- este ordonator principal de credite [art. 70 alin. (3)];
- reprezintă Ministerul Public în relațiile cu celelalte autorități publice și cu orice persoane juridice sau fizice, din țară sau din străinătate [art. 71];
- exercită, direct sau prin procurori anume desemnați, controlul asupra tuturor parchetelor [art. 72];
- participă la ședințele Înaltei Curți de Casație și Justiție în Secții Unite, precum și la orice complet al acesteia, când consideră necesar;
- desemnează, dintre procurorii acestui parchet, pe procurorii care participă la ședințele Curții Constituționale, în cazurile prevăzute de lege;
- în exercitarea atribuțiilor ce-i revin, emite *ordine* cu caracter intern;

¹⁷ *idem*, pp. 100-101.

3. Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT)

- funcționează în cadrul PICCJ ca structură specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului [art. 79¹ alin. (1)];
- are personalitate juridică și sediul în municipiul București, dar își exercită atribuțiile pe întreg teritoriul României;
- este organizată în structură centrală și structură teritorială, respectiv în secții, servicii, birouri, departamente și compartimente, în cadrul structurii centrale, și în servicii sau birouri teritoriale, în cadrul structurii teritoriale;
- structura este condusă de Procurorul general al PICCJ, prin intermediul **Procurorului-șef al DIICOT**, care evaluează, anual, rezultatele obținute de procurorii DIICOT [art. 79¹ alin. (8)];
- Procurorul-șef DIICOT este asimilat prim-adjunctului procurorului general al PICCJ, fiind ajutat de 2 procurori șefi adjuncți, asimilați adjunctului procurorului general al PICCJ și de 2 procurori consilieri, asimilați procurorilor consilieri ai procurorului general al PICCJ;
- se încadrează cu procurori numiți prin ordin al procurorului-șef al acestei direcții, cu avizul Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în limita posturilor prevăzute în statul de funcții, aprobat potrivit legii [art. 79¹ alin. (2)];
- procurorii trebuie să nu fi fost sancționați disciplinar, să aibă o bună pregătire profesională, o conduită morală ireproșabilă, o vechime de cel puțin 10 ani în funcția de procuror sau judecător și să fi fost declarați admiși în urma interviului organizat de către comisia constituită în acest scop [art. 79¹ alin. (3)];
- interviul constă în verificarea pregătirii profesionale, a capacității de a lua decizii și de a-și asuma răspunderea, a rezistenței la stres, precum și a altor calități specific [art. 79¹ alin. (5)] și vor fi avute în vedere și activitatea desfășurată de procurori, cunoașterea unei limbi străine și cunoștințele de operare pe calculator [art. 79¹ alin. (6)];
- procurorii DIICOT pot fi revocați prin ordin al Procurorului-șef al DIICOT, cu avizul secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției sau în cazul aplicării uneia dintre sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 100 lit. b)-e) din Legea nr. 303/2004; procurorul revine la parchetul de unde provine și își redobândește gradul profesional de execuție și salarizarea corespunzătoare acestuia avute anterior sau pe cele dobândite ca urmare a promovării;
- în cadrul DIICOT funcționează, în limita posturilor prevăzute de lege, ofițeri și agenți de poliție detașați în vederea efectuării cu celeritate și în mod temeinic a activităților de descoperire și de urmărire a infracțiunilor date de lege în competența direcției; pe

durata detașării ofițerii și agenții de poliție judiciară nu pot primi de la organele ierarhic superioare nicio însărcinare;

- DIICOT se încadrează cu specialiști în domeniul prelucrării și valorificării informațiilor, economic, financiar, bancar, vamal, informatic, precum și în alte domenii, pentru clarificarea unor aspecte tehnice sau de specialitate în activitatea de urmărire penală; precum și cu personal asimilat judecătorilor și procurorilor, personal auxiliar de specialitate, personal economic și administrativ, în limita posturilor aprobate potrivit legii;
- DIICOT funcționează cu următorul număr maxim de posturi: a) 295 de posturi de procuror; b) 40 de posturi de specialiști; c) 270 personal auxiliar de specialitate, economic și administrativ; d) 290 de ofițeri și agenți de poliție judiciară, ce urmează a fi desemnați în următorii 5 ani, câte 50 pe an;
- DIICOT elaborează anual un raport privind activitatea desfășurată, pe care îl prezintă secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii și ministrului justiției, nu mai târziu de luna februarie a anului următor, iar Ministrul justiției va prezenta Parlamentului concluziile asupra raportului de activitate al DIICOT [art. 79⁴];
- colegiul de conducere al DIICOT hotărăște asupra problemelor generale de conducere ale acestei direcții, fiind constituit din procurorul-șef, unul dintre adjuncții acestuia și 5 procurori aleși în adunarea generală a procurorilor [art. 79²];
- Procurorul-șef DIICOT emite ordine cu caracter intern;
- atribuțiile, competența, structura, organizarea și funcționarea DIICOT sunt stabilite prin **OUG 78/2016** pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative [art. 79¹ alin. (12)];

4. Direcția Națională Anticorupție (DNA)

- funcționează ca structură autonomă, cu personalitate juridică, în cadrul PICCJ, fiind specializată în combaterea infrațiunilor de corupție [art. 80 alin. (1)];
- are sediul în municipiul București și își exercită atribuțiile pe întregul teritoriu al României prin procurori specializați în combaterea corupției;
- este organizată în secții conduse de procurori șefi secție, ajutați de procurori șefi adjuncți secție; se pot înființa servicii teritoriale, servicii, birouri și alte compartimente de activitate, prin ordin al procurorului șef al acestei direcții, acestea fiind conduse de procurori-șefi;
- structura este condusă de Procurorul general al PICCJ, prin intermediul **Procurorul-șef al DNA**, care este asimilat prim-adjunctului procurorului general al PICCJ, fiind ajutat de 2 procurori șefi adjuncți, asimilați adjunctului procurorului general al PICCJ și de 2 procurori consilieri, asimilați procurorilor consilieri ai procurorului general al PICCJ;

- se încadrează cu procurori numiți prin ordin al procurorului-șef al acestei direcții, la propunerea Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în urma concursului organizat în acest sens, în limita posturilor prevăzute în statul de funcții [art. 87 alin. (1)];
- procurorii trebuie să nu fi fost sancționați disciplinar, să aibă o bună pregătire profesională, o conduită morală ireproșabilă, cel puțin 10 ani vechime în funcția de procuror sau judecător și să fi fost declarați admiși în urma unui concurs organizat de către comisia constituită în acest scop [art. 87 alin. (2)];
- concursul constă într-un interviu transmis în direct, susținut în fața Secției de procurori a Consiliului Superior al Magistraturii și o probă având ca obiect evaluarea a minimum 5 rechizitorii alese aleatoriu, precum și a altor acte întocmite de candidați și considerate relevante de aceștia, din ultimii 5 ani de activitate;
- interviul constă în verificarea pregătirii profesionale, a capacității de a lua decizii și de a-și asuma răspunderea, a rezistenței la stres, precum și a altor calități specific [art. 87 alin. (4)] și vor fi avute în vedere și activitatea desfășurată de procurori, cunoașterea unei limbi străine și cunoștințele de operare pe calculator [art. 87 alin. (5)];
- procurorii DNA pot fi revocați prin ordin al Procurorului-șef al DNA, cu avizul secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției sau în cazul aplicării uneia dintre sancțiunile disciplinare prevăzute la art. 100 lit. b)-e) din Legea nr. 303/2004; procurorul revine la parchetul de unde provine și își redobândește gradul profesional de execuție și salarizarea corespunzătoare acestuia avute anterior sau pe cele dobândite ca urmare a promovării;
- în cadrul DNA funcționează ofițeri de poliție, constituind poliția judiciară a DNA, care sub își desfășoară activitatea sub autoritatea exclusivă a Procurorului-șef DNA și care pot efectua numai acele acte de cercetare penală dispuse de procurorii DNA, aflându-se sub directa conducere, supraveghere și control al procurorului; ofițerii și agenții de poliție judiciară nu pot primi de la organele ierarhic superioare nici o însărcinare;
- în cadrul DNA sunt numiți, prin ordin al procurorului șef al acestei direcții, cu avizul ministerelor de resort, specialiști cu înaltă calificare în domeniul economic, financiar, bancar, vamal, informatic, precum și în alte domenii, pentru clarificarea unor aspecte tehnice în activitatea de urmărire penală;
- DNA funcționează cu următorul număr maxim de posturi: a) 195 de posturi de procurori; b) 220 de posturi de ofițeri și agenți de poliție judiciară; c) 65 de posturi de specialiști; d) 109 de posturi de personal auxiliar de specialitate; e) 44 de posturi de personal conex; f) 89 de posturi de personal economic și administrativ;
- DNA elaborează anual un raport privind activitatea desfășurată, pe care îl prezintă secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii și ministrului justiției, nu

mai târziu de luna februarie a anului următor, iar Ministrul justiției va prezenta Parlamentului concluziile asupra raportului de activitate al DNA [art. 88];

- colegiul de conducere al DNA hotărăște asupra problemelor generale de conducere ale acestei direcții, fiind constituit din procurorul-șef, unul dintre adjuncții acestuia și 5 procurori aleși în adunarea generală a procurorilor [art. 83];
- Procurorul-șef DNA emite ordine cu caracter intern;
- atribuțiile, competența, structura, organizarea și funcționarea DNA sunt stabilite prin **OUG 43/2002** privind Departamentul Național Anticorupție;

5. Parchetele de pe lângă curțile de apel, tribunale și judecătorii (PCA, PT, PJ)

- pe lângă fiecare curte de apel, tribunal, tribunal pentru minori și familie și judecătoria funcționează un parchet, care are sediul în localitățile în care își au sediul instanțele pe lângă care funcționează și au aceeași circumscripție cu acestea [art. 89 alin. (1) și (2)];
- PCA și PT au personalitate juridică; parchetele de pe lângă tribunalele pentru minori și familie și parchetele de pe lângă judecătorii nu au personalitate juridică [art. 89 alin. (3)];
- PCA și PT au în structură secții, în cadrul cărora pot funcționa servicii și birouri, acestea stabilindu-se de către Procurorul general al PICCJ, cu avizul ministrului justiției [art. 90 alin. (1) și (3)];
- PCA-urile sunt conduse de *procurori generali*, care sunt ordonatori secundari de credite [art. 93] și sunt ajutați de doi procurori generali adjuncți; procurorii generali exercită și atribuții de coordonare și control al administrării parchetului unde funcționează, precum și al parchetelor din circumscripție [art. 92];
- PT-urile și PJ-urile sunt conduse de *prim-procurori*, care sunt ordonatori terțiari de credite [art. 93], fiind ajutați de 1 sau 2 prim-procurori adjuncți; prim-procurorii PT-urilor exercită și atribuții de coordonare și control al administrării parchetului unde funcționează, precum și al parchetelor din circumscripție; prim-procurorii PJ-urilor exercită și atribuții de administrare al parchetului unde funcționează; [art. 92]
- conducătorul fiecărui parchet asigură repartizarea procurorilor pe secții, servicii și birouri, în funcție de pregătirea, specializarea și aptitudinile acestora, precum și repartizarea dosarelor la procurori, ținând cont de specializarea acestora [art. 95 alin. (2) și (3)];
- problemele generale de conducere ale parchetelor sunt avizate de *colegiul de conducere* [art. 96];

6. Parchetele militare (Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București și parchetele de pe lângă tribunalele militare)

- pe lângă fiecare instanță militară funcționează un parchet militar. Pe lângă Curtea Militară de Apel București funcționează Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București, iar pe lângă tribunalele militare funcționează parchetele militare de pe lângă tribunalele militare [art. 98 alin. 1]
- au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu [art. 98 alin. 3];
- PM sunt conduse de un *prim-procuror militar* ajutat de un prim-procuror militar adjunct [art. 99 alin. 1];
- PMCMAB este condus de un *procuror general militar*, ajutat de un procuror general militar adjunct [art. 99 alin. 2];
- dispun de organe de cercetare specială puse în serviciul lor [art. 100 alin. 3];
- în cadrul PICCJ și DNA funcționează secții sau servicii de combatere a infracțiunilor săvârșite de militari care au, fiecare, statut de unitate militară, cu indicativ propriu [art. 102 alin. 1];

IV. ORGANIZAREA INTERIOARĂ A PARCHETELOR

Art. 1 alin. (1) din **Regulamentul din 2019 de ordine interioară al parchetelor** prevede că „Ministerul Public este parte componentă a autorității judecătorești, iar atribuțiile sale sunt prevăzute în Constituția României, republicată, în Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și în alte acte normative.” Așa cum am mai arătat, Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete.

Din **Ministerul Public** fac parte:

- Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție,
- parchetele de pe lângă curțile de apel,
- parchetele de pe lângă tribunale,
- parchetele de pe lângă tribunalele specializate pentru minori și familie,
- parchetele de pe lângă judecătorii și
- parchetele militare,

conform organigramei prevăzute în anexa la prezentul regulament.

Parchetele militare sunt organizate după cum urmează:

- Secția parchetelor militare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție,
- Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București și
- parchetele militare de pe lângă tribunalele militare.

1. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

În cadrul PICCJ funcționează:

- a) Secția de urmărire penală și criminalistică;
- b) Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție;
- c) Secția judiciară;
- d) Secția de resurse umane și documentare;
- e) Secția parchetelor militare;
- f) Serviciul de îndrumare și control;
- g) Serviciul de cooperare judiciară internațională, relații internaționale și programe;
- h) Serviciul de documente clasificate;
- i) Serviciul de tehnologia informației;
- j) Biroul de informare și relații publice;
- k) Biroul juridic;
- l) Departamentul economico-financiar și administrativ;
- m) Direcția de audit public intern;
- n) Unitatea de management al proiectelor.

În cadrul Secției de urmărire penală și criminalistică funcționează:

- A. Serviciul de urmărire penală:
 - a) Biroul de urmărire penală;
 - b) Biroul de criminalistică.
- B. Serviciul pentru coordonarea activității Ministerului Public în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.
- C. Serviciul tehnic.

În cadrul Secției judiciare, funcționează:

- A. Serviciul judiciar penal:
 - a) Biroul de recursuri penale în interesul legii;
 - b) Biroul de reprezentare.
- B. Serviciul judiciar civil:
 - a) Biroul de recursuri civile în interesul legii;
 - b) Biroul de reprezentare.

În cadrul Secției de resurse umane și documentare funcționează:

- A. Serviciul de documentare și statistică judiciară;
- B. Serviciul de organizare și resurse umane;
- C. Serviciul de registratură generală, grefă, arhivă și relații cu publicul.

În cadrul Secției parchetelor militare, funcționează:

A. Serviciul de urmărire penală și judiciar:

- a) Biroul de urmărire penală;
- b) Biroul judiciar.

B. Serviciul de cooperare judiciară și criminalistică

- a) Biroul de cooperare judiciară;
- b) Biroul de criminalistică.

C. Serviciul de organizare, mobilizare, resurse umane, economico-financiar și administrativ:

- a) Biroul economico-financiar, contabilitate și administrativ.

D. Compartimentul de documente clasificate.

În cadrul Serviciului de tehnologia informației funcționează:

A. Compartimentul de aplicații software;

B. Compartimentul de resurse hardware și comunicații.

În cadrul Departamentului economico-financiar și administrativ funcționează:

A. Serviciul financiar, salarizare, contabilitate și angajamente bugetare:

- a) Biroul de contabilitate și angajamente bugetare;

B. Serviciul buget și control financiar preventiv propriu;

C. Serviciul de investiții și achiziții publice:

- a) Biroul de achiziții publice;

D. Serviciul administrativ, întreținere-deservire și transport:

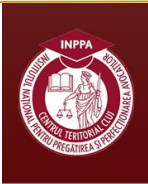
- a) Biroul administrativ și întreținere-deservire;
- b) Compartimentul transporturi și întreținere parc auto;

E. Compartimentul intern de prevenire și protecție.

În cadrul PICCJ funcționează, ca structuri cu personalitate juridică proprie, DNA și DIICOT.

PICCJ este condus de procurorul general al PICCJ, ajutat de un prim-adjunct și un adjunct; DNA este condusă de un procuror șef, ajutat de 2 procurori șefi adjuncți; DIICOT este condusă de un procuror șef, ajutat de doi procurori șefi adjuncți.

În cadrul structurilor menționate, funcționează, după caz, secții, servicii, birouri și alte compartimente, conduse de procurori șefi secție, serviciu și birou, iar în cadrul PICCJ funcționează structuri în subordinea directă a procurorului general. Fiecare secție este condusă de un procuror șef secție, ajutat de un procuror șef secție adjunct. Direcțiile, secțiile, serviciile și birourile din cadrul PICCJ sunt organizate ierarhic, personalul din cadrul acestora fiind subordonat procurorului șef al direcției, secției, serviciului sau biroului, după caz, iar procurorul șef birou este subordonat procurorului șef serviciu, care la rândul său este subordonat procurorului șef direcție sau secție, respectiv adjunctului acestuia.

Procurorul general al PICCJ are următoarele atribuții:

- a) conduce, coordonează și răspunde de activitatea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a parchetelor din subordine, luând măsuri pentru buna organizare și funcționare a acestora;
- b) conduce Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, prin intermediul procurorilor șefi ai acestor direcții;
- c) exercită din oficiu controlul asupra legalității și temeiniciei actelor, măsurilor și soluțiilor procurorilor din cadrul Ministerului Public, în condițiile legii;
- d) convoacă și prezidează ședințele Colegiului de conducere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
- e) convoacă Adunarea generală a procurorilor Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și prezidează această adunare;
- f) reprezintă Ministerul Public în relațiile cu celelalte autorități și instituții publice, cu organizațiile neguvernamentale, cu orice alte persoane juridice sau persoane fizice, din țară și din străinătate, precum și în relațiile internaționale;
- g) atribuțiile prevăzute în Codul penal, în Codul de procedură penală și în legi speciale;
- h) propune Consiliului Superior al Magistraturii înființarea/desființarea secțiilor din cadrul parchetelor, cu excepția Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;
- i) înființează/desființează, prin ordin, servicii, birouri sau alte compartimente de specialitate, cu avizul ministrului justiției, cu excepția serviciilor, birourilor sau a altor compartimente din cadrul Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;
- j) propune Consiliului Superior al Magistraturii numărul adjuncților procurorilor generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel și ai prim-procurorilor parchetelor de pe lângă tribunale și ai parchetelor de pe lângă judecătorii unde prim-procurorii sunt ajutați de adjuncți;
- k) repartizează procurorii din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu excepția celor din cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție, pe secții, servicii și birouri, în funcție de necesitatea asigurării funcționării corespunzătoare a parchetului, precum și de pregătirea, aptitudinile și specializarea acestora;
- l) numește și revocă din funcție consilierii procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu avizul prealabil al Secției pentru procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii;
- m) încadrează personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, managerii economici și specialiștii din cadrul parchetelor, cu excepția celor care își desfășoară activitatea în cadrul Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;

n) încadrează personalul auxiliar de specialitate și cel conex acestuia, funcționarii publici și personalul contractual din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și dispune delegarea, transferarea, promovarea, încetarea și modificarea raporturilor de muncă și aplicarea sancțiunilor disciplinare pentru aceste categorii de personal, în condițiile legii, cu excepția celor care își desfășoară activitatea în cadrul Direcției Naționale Anticorupție și Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism;

o) formulează propuneri nominale de detașare în cadrul parchetelor a ofițerilor și agenților de poliție judiciară, îi numește în funcții, dispune încetarea detașării, stabilește numărul și repartizarea acestora în cadrul parchetelor în condițiile Legii nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

p) emite aviz conform pentru numirea ca organe de cercetare penală speciale a ofițerilor anume desemnați, la propunerea organelor competente, și retrace avizul conform ofițerilor anume desemnați care nu și-au îndeplinit corespunzător atribuțiile de serviciu;

q) este ordonator principal de credite;

r) coordonează elaborarea proiectului de buget anual al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al Ministerului Public;

s) exercită atribuții de coordonare și control al administrării Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din punct de vedere economico-financiar;

ș) stabilește, prin ordin, indemnizațiile de încadrare brute lunare sau salariile de bază brute, după caz, precum și alte drepturi pentru categoriile de personal potrivit legii;

t) acordă premii personalului din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în condițiile legii;

ț) organizează activitatea de relații cu publicul;

u) gestionează, administrează și repartizează baza materială, spațiile și clădirile aflate în proprietatea sau administrarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație, în funcție de necesități;

v) propune Consiliului Superior al Magistraturii declanșarea concursului pentru ocuparea locurilor vacante de procuror-șef, procuror-șef adjunct sau procuror în cadrul Secției pentru investigarea infrațiunilor din justiție;

w) exercită orice alte atribuții prevăzute de actele normative în vigoare.

2. Parchetul de pe lângă Curtea de Apel

Parchetele de pe lângă curțile de apel au următoarea structură:

A. Secția de urmărire penală;

B. Secția judiciară;

C. Departamentul economico-financiar și administrativ.

La Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, funcționează:

- A. Secția de urmărire penală;
- B. Secția de proceduri speciale;
- C. Secția judiciară penală;
- D. Secția judiciară civilă;
- E. Departamentul economico-financiar și administrativ.

PCA-urile sunt conduse de procurori generali, ajutați de 1-2 procurori generali adjuncți, numărul acestora fiind stabilit prin hotărâre a CSM, la propunerea procurorului general al PICCJ, în funcție de volumul de activitate. Procurorul general adjunct ori, după caz, procurorii generali adjuncți acționează și răspund pentru îndeplinirea măsurilor dispuse de procurorul general, coordonând și controlând activitatea secțiilor ori a altor compartimente ale parchetului ce le-au fost repartizate. Repartizarea atribuțiilor între procurorii generali adjuncți este stabilită prin ordin al procurorului general. La Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, procurorul general poate fi ajutat de 1-3 procurori generali adjuncți. Secțiile din cadrul parchetelor de pe lângă curțile de apel sunt conduse de procurori șefi secție. În exercitarea atribuțiilor care îi revin, procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel emite ordine și/sau dispoziții cu caracter intern.

3. Parchetul de pe lângă Tribunal

Parchetele de pe lângă tribunale au următoarea structură:

- A. Secția de urmărire penală;
- B. Secția judiciară;
- C. Departamentul economico-financiar și administrativ.

La Parchetul de pe lângă Tribunalul București funcționează:

- A. Secția de urmărire penală;
- B. Secția de supraveghere a urmăririi penale;
- C. Secția judiciară penală;
- D. Secția judiciară civilă;
- E. Departamentul economico-financiar și administrativ.

PT-urile sunt conduse de prim-procurori, ajutați de 1-2 prim-procurori adjuncți, în funcție de volumul de activitate. Prim-procurorul adjunct ori, după caz, prim-procurorii adjuncți acționează și răspund pentru îndeplinirea măsurilor dispuse de prim-procuror, coordonând și controlând activitatea secțiilor ori a altor compartimente ale parchetului ce le-au fost repartizate. Repartizarea atribuțiilor între prim-procurorii adjuncți este stabilită prin ordin al prim-procurorului. La Parchetul de pe lângă Tribunalul București, prim-procurorul poate fi ajutat de 1-3 prim-procurori adjuncți. Secțiile din cadrul parchetelor de pe lângă tribunale sunt conduse de

procurori șefi secție. În exercitarea atribuțiilor care îi revin, prim procurorul parchetului de pe lângă tribunal emite ordine și/sau dispoziții cu caracter intern.

4. Parchetul de pe lângă Judecătoria

PJ-urile sunt conduse de prim-procurori, care, în funcție de volumul de activitate, pot fi ajutați de prim-procurori adjuncți. Prim-procurorul adjunct acționează și răspunde pentru îndeplinire măsurilor dispuse de prim-procuror, coordonând și controlând activitatea compartimentelor parchetului ce i-au fost repartizate. În perioada absenței prim-procurorului sau în cazul imposibilității exercitării funcției, indiferent de cauza acesteia, inclusiv revocarea, prim-procurorul adjunct îl înlocuiește de drept în exercitarea atribuțiilor ce îi revin, iar dacă nu există funcția de prim-procuror adjunct ori în cazul imposibilității concomitente a exercitării atribuțiilor de către prim-procuror și prim-procurorul adjunct, prim-procurorul parchetului de pe lângă tribunal va desemna un înlocuitor, cu acordul acestuia, urmând să-i confirme actele procedurale. În acest caz, excluzând cazul revocării, prim-procurorul va delega dreptul de semnătură prim-procurorului adjunct sau, după caz, înlocuitorului desemnat.

Prim-procurorul parchetului de pe lângă judecătoria are următoarele atribuții:

- a) organizează, coordonează și exercită controlul asupra personalului din subordine, în vederea îndeplinirii în mod corespunzător a sarcinilor de serviciu;
- b) repartizează procurorii pe activități în cadrul parchetului, în funcție de necesitatea asigurării funcționării corespunzătoare a parchetului, precum și de pregătirea, aptitudinile și specializarea acestora;
- c) desemnează persoanele care desfășoară activitățile de gestionare și protecție a documentelor clasificate;
- d) organizează pregătirea și perfecționarea profesională a procurorilor din cadrul parchetului de pe lângă judecătoria, potrivit programului aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii;
- e) conduce compartimentul de informare și relații publice și desemnează un purtător de cuvânt; organizează, ori de câte ori este necesar, conferințe de presă;
- f) asigură implementarea strategiilor naționale și sectoriale în domeniul justiției;
- g) exercită atribuțiile prevăzute în Codul penal, în Codul de procedură penală și în legi speciale;
- h) repartizează procurorilor spre soluționare dosarele penale și celelalte lucrări de competența parchetului de pe lângă judecătoria potrivit dispozițiilor art. 19 alin. (3) lit. b), care se aplică în mod corespunzător;
- i) dispune măsurile necesare pentru păstrarea în condiții de confidențialitate a Registrului de evidență privind metodele speciale de supraveghere și cercetare (R-6), a Registrului special privind măsurile de protecție a persoanelor vătămate, părților civile, martorilor,

investigatoriilor sub acoperire, informatoriilor și a colaboratorilor (R-7), a suporturilor care conțin rezultatul activităților de supraveghere tehnică, precum și a altor documente care impun păstrarea în astfel de condiții;

- j) dispune măsurile necesare pentru desfășurarea în condiții corespunzătoare a activității judiciare;
- k) organizează și participă la ședințele de analiză a hotărârilor judecătorești pronunțate de judecătorie;
- l) evaluează periodic calitatea actelor de urmărire penală și a celor privind activitatea judiciară și, acolo unde se impune, dispune măsuri urgente pentru înlăturarea deficiențelor constatate;
- m) organizează activitatea de relații cu publicul;
- n) conduce activitatea de protecție a documentelor clasificate, potrivit legii;
- o) exercită orice alte atribuții prevăzute de lege și regulamente sau stabilite de procurorul ierarhic superior.

Prim-procurorul adjunct al parchetului de pe lângă judecătorie are următoarele atribuții:

- a) asigură îndeplinirea dispozițiilor prim-procurorului parchetului, coordonează, controlează și răspunde de activitatea compartimentelor ce i-au fost repartizate;
- b) prezintă prim-procurorului obiectivele și activitățile care apreciază că se impune să fie incluse în programul de activitate semestrial;
- c) coordonează participarea procurorilor la ședințele de judecată, conform competenței stabilite prin lege;
- d) organizează ședințele săptămânale de analiză a soluțiilor și răspunde de examinarea legalității hotărârilor judecătorești și de declararea căilor de atac, potrivit legii;
- e) asigură studierea practicii instanțelor de judecată în vederea sesizării cazurilor de aplicare neunitară a legii, formulând propuneri de promovare a recursului în interesul legii;
- f) participă la judecarea unor cauze penale și civile, potrivit legii;
- g) soluționează dosarele penale și celelalte lucrări repartizate de prim-procurorul parchetului;
- h) coordonează activitatea de instruire și de perfecționare profesională a procurorilor stagiați;
- i) exercită orice alte atribuții prevăzute de lege și regulamente sau stabilite de procurorul ierarhic superior.

În exercitarea atribuțiilor ce-i revin, prim-procurorul parchetului de pe lângă judecătorie emite ordine și/sau dispoziții cu caracter intern.

5. Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București

În cadrul Parchetului Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel București funcționează:

- A. Secția de urmărire penală;
- B. Secția judiciară;
- C. Compartimentul de documente clasificate.

PMCMAB este condus de un procuror general militar, ajutat de un procuror general militar adjunct. Secțiile din cadrul acestuia sunt conduse de procurori militari șefi secție.

6. Parchetul militar de pe lângă Tribunalul militar

În cadrul parchetelor militare de pe lângă tribunalele militare funcționează:

- A. Secția de urmărire penală;
- B. Secția judiciară;
- C. Birourile teritoriale;
- D. Compartimentul de documente clasificate.

PMTM sunt conduse de un prim-procuror militar, ajutat de un prim-procuror militar adjunct. Secțiile din cadrul acestora sunt conduse de procurori șefi secție.

7. Compartimente auxiliare de specialitate

Toate parchetele au în structură următoarele compartimente auxiliare de specialitate:

- a) registratura;
- b) grefa;
- c) arhiva;
- d) compartiment de documentare juridică;
- e) biroul de informare și relații publice;
- f) biblioteca.

Registratura are următoarele atribuții:

- primirea corespondenței;
- sortarea și examinarea corespondenței;
- înregistrarea, predarea ori expedierea corespondenței, potrivit rezoluției conducătorului parchetului;
- înregistrarea în registrele aferente a plângerilor și sesizărilor;
- predarea și scăderea lucrărilor;
- comunicarea soluțiilor adoptate în cauzele de competența parchetelor și a actelor procedurale se realizează în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală;
- păstrarea timp de un an a dosarelor întocmite separat pentru fiecare lucrare, după care depunerea la arhivă;

Grefa are următoarele atribuții:

- completarea formularelor statistice, centralizarea și stocarea computerizată a datelor statistice, potrivit Hotărârii nr. 69/2014 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii;
- folosirea, păstrarea și evidența ștampilelor, sigiliilor, imprimatelor, rechizitelor și a altor materiale din dotare;
- calcularea cheltuielilor judiciare avansate de stat și evidența punerii în executare a ordonanțelor prin care s-a dispus plata de cheltuieli judiciare și amenzi judiciare;
- dactilografierea sau tehnoredactarea lucrărilor întocmite în cadrul sectoarelor de activitate.

Arhiva are atribuții de a asigura:

- arhivarea și păstrarea lucrărilor înregistrate;
- inventarierea dosarelor;
- evidența inventarelor;
- verificarea inventarelor;
- eliberarea și consultarea dosarelor și documentelor din acestea;

Biroul de informare și relații publice

Biroul de informare și relații publice asigură legăturile instanței sau ale parchetului cu publicul și cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea garantării transparenței activității judiciare, în condițiile stabilite de lege. Conducătorul biroului, care îndeplinește și rolul de *purtător de cuvânt*, poate fi un procuror desemnat de conducătorul parchetului ori un absolvent al unei facultăți de jurnalistică sau specialist în comunicare, numit prin concurs sau examen.

Personalul de specialitate auxiliar este subordonat ierarhic conducerii parchetelor unde funcționează, iar repartizarea personalului în cadrul compartimentelor auxiliare de specialitate se face de procurorul general ori, după caz, de prim-procurorul parchetului.

8. Reguli de desfășurare a activității

a. Programul de lucru

Programul administrativ de lucru al parchetelor este de 8 ore zilnic, timp de 5 zile pe săptămână și se desfășoară în intervalul orar 8:00-16:00.

În cazul procurorilor, programul începe de regulă la ora 8:00 și se încheie de regulă la ora 16:00. Aceștia sunt însă obligați să fie prezenți la ora stabilită pentru îndeplinirea activităților în care sunt planificați ori pe care și le-au stabilit sau care impun prezența lor, ca efect al unor dispoziții legale sau regulamentare, ori pentru ședințele de judecată în care au fost desemnați.

Programarea în ședințele de judecată a procurorilor se face în raport cu nevoile instanței și ale parchetului, asigurându-se acestora și timpul necesar pregătirii profesionale.

Condițiile de desfășurare a activității în afara programului obișnuit de lucru sunt reglementate prin ordin al procurorului general al PICCJ.

În situații excepționale, programul de lucru este stabilit de conducătorul parchetului în raport cu împrejurările concrete și necesitățile unității, avându-se în vedere asigurarea bunei funcționări. Programul de lucru se poate organiza în ture sau schimburi și se poate recurge, în condițiile legii, la munca la domiciliu. Programul de lucru poate fi organizat în mod flexibil, prin combinarea celor două modalități, astfel încât să fie prestate 8 ore zilnic, cu posibilitatea ca o parte din acestea să fie efectuate în regim de muncă la domiciliu. Munca la domiciliu poate fi prestată dacă sunt asigurate protecția, integritatea și confidențialitatea documentelor.

b. Accesul publicului

Accesul publicului este permis la compartimentele care desfășoară activități cu publicul, potrivit programului stabilit, precum și în orele de audiență. *Persoanele care au calitatea de avocat au prioritate*. Programul de lucru cu publicul se aduce la cunoștință prin afișare la loc vizibil. Programul de primire în audiență se organizează o dată pe lună sau ori de câte ori conducătorul unității respective apreciază necesar, fără a fi afectată activitatea unității.

În situații excepționale, programul de primire în audiență și accesul publicului la compartimentele de relații cu publicul pot fi suspendate de către procurorii generali ai PCA pentru unitățile proprii și cele din aceeași circumscripție teritorială. În cazul PICCJ, suspendarea poate fi dispusă de către procurorul general. Măsura suspendării poate fi dispusă numai cu respectarea accesului la justiție. Pe perioada suspendării, pe paginile de internet ale unităților de parchet și la sediul acestora se publică măsurile dispuse în vederea asigurării accesului la justiție.

V. STATUTUL ȘI CARIERA PROCURORILOR

Legea supremă tratează problema statutului procurorilor în Secțiunea a 2-a a Capitolului VI ce privește *Autoritatea judecătorească*, art. 132 alin. (1) stabilind, așa cum am arătat deja, că „procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției”. Cu toate acestea, justiția se realizează exclusiv prin instanțele de judecată, Ministerul public având rolul de a reprezenta interesele generale ale societății și de a apăra ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Atribuțiile ministerului public sunt exercitate prin intermediul procurorilor care îl formează, aceștia din urmă desfășurându-și activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției, în condițiile expuse mai sus.

Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor prevede următoarele:

1. Statut și principii

Din perspectiva *statutului*, trebuie arătat că procurorii sunt considerați, potrivit legii române, *magistrați*. Conform disp. art. 1 alin. (1) din Legea 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, „magistratura este activitatea judiciară desfășurată de judecători în scopul înlăptuirii justiției și de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societății, a ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor”. Carierele celor două profesii, deși au sorginte comună, nu sunt separate și nu interferează.

În doctrina franceză se arată că procurorii fac parte dintr-un grup profesional legitim, cu un statut clar definit, însă care se confruntă cu o perioadă de criză identitară, determinată de apartenența multiplă și diversitate de roluri. De pildă, procurorul este pe de o parte membru al magistraturii, revendicându-și o oarecare independență, pe de altă parte un funcționar public în serviciul statului, ce exercită puterea publică, precum un instrument politic de afirmare a suveranității asupra teritoriului.¹⁸

Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului *legalității*, al *imparțialității* și al *controlului ierarhic*, sub autoritatea ministrului justiției. [art. 3 alin. 1] Procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor, fiind numiți de Președintele României și bucurându-se de stabilitate. [art. 3 alin. 1¹]

Stabilitatea presupune faptul că procurorii nu pot fi mutați prin transfer, detașare sau promovare, decât cu acordul lor. [art. 3] În privința *independenței*, judecătorii și procurorii trebuie atât să fie, cât și să apară ca fiind independenți unii de ceilalți [art. 4].

În scopul asigurării *imparțialității* procurorilor, art. 132 alin. (2) din Constituție stabilește că funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. De asemenea, procurorii trebuie să fie imparțiali în îndeplinirea atribuțiilor profesionale, fiind obligați să decidă în mod obiectiv, liberi de orice influențe și să se abțină de la orice comportament, act sau manifestare de natură să altereze încrederea în imparțialitatea lor. În acest sens, procurorii nu pot să facă parte din partide sau formațiuni politice și nici să desfășoare sau să participe la activități cu caracter politic, fiind datori să se abțină de la manifestarea sau exprimarea defăimătoare, în orice mod, la adresa celorlalte puteri ale statului - legislativă și executivă [art. 9].

În egală măsură, procurorii se pot adresa Consiliului Superior al Magistraturii pentru orice faptă de natură să le afecteze independența, imparțialitatea sau reputația profesională.

2. Admiterea în magistratură

Admiterea în magistratură a procurorilor se face prin concurs, pe baza competenței profesionale, a aptitudinilor și a bunei reputații. *Formarea profesională inițială* în vederea ocupării funcției de procuror se realizează prin Institutul Național al Magistraturii. Poate fi admisă la Institutul Național al Magistraturii persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții: a) are cetățenia română, domiciliul în România și capacitate deplină de exercițiu; b) este licențiată în

¹⁸ *idem*, p. 99.

drept; c) nu are antecedente penale sau cazier fiscal și se bucură de o bună reputație; d) cunoaște limba română; e) este aptă, din punct de vedere medical și psihologic, pentru exercitarea funcției. [art. 14] Concursul de admitere se organizează anual la data și locul stabilite de Institutul Național al Magistraturii, cu aprobarea Consiliului Superior al Magistraturii. Data, locul, modul de desfășurare a concursului de admitere și numărul de locuri scoase la concurs se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, pe pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii și pe cea a Institutului Național al Magistraturii, cu cel puțin 6 luni înainte de data stabilită pentru concurs. [art. 15] Cursanții Institutului Național al Magistraturii au calitatea de auditori de justiție, iar formarea profesională inițială în cadrul Institutului Național al Magistraturii constă în pregătirea teoretică și practică a auditorilor de justiție pentru a deveni judecători sau procurori. [art. 16] Dispozițiile legale privind incompatibilitățile și interdicțiile judecătorilor și procurorilor se aplică și auditorilor de justiție. [art. 17¹] Absolvenții Institutului Național al Magistraturii sunt obligați să îndeplinească timp de 10 ani funcția de judecător sau de procuror. [art. 20 alin. 1]

Auditorii de justiție optează pentru locurile de judecători stagiași și procurori stagiași scoase la concurs, iar repartizarea acestora se face pe baza notei finale de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, iar repartizarea și numirea în funcție se realizează de către secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii, pe baza opțiunilor exprimate. [art. 21] Durata stagiului este de 2 ani, iar procurorii stagiași se bucură de stabilitate. După încheierea perioadei de stagiu, judecătorii și procurorii stagiași sunt obligați să se prezinte la examenul de capacitate. [art. 25] Examenul de capacitate constă în susținerea unei probe scrise și a unei probe orale, respectiv evaluarea mapei de stagiu, fiecare având ponderi egale în media finală. [art. 26]

Procurorii care au promovat *examenul de capacitate* sunt numiți de Președintele României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, Președintele României neputând refuza numirea în funcție a procurorilor. [art. 31] Înainte de a începe să-și exercite funcția, procurorii depun, în ședință solemnă, în fața procurorilor parchetului la care au fost numiți, după citirea actului de numire, următorul jurământ: "Jur să respect Constituția și legile țării, să apăr drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei, să-mi îndeplinesc atribuțiile cu onoare, conștiință și fără părtinire. Așa să-mi ajute Dumnezeu!" Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinței religioase a judecătorilor și procurorilor și este facultativă, însă refuzul depunerii jurământului atrage, de drept, nulitatea numirii în funcție. [art. 34]

Persoanele care au ocupat minimum 10 ani funcția de judecător sau procuror și magistrat-asistent, care nu au fost sancționate disciplinar, au avut numai calificativul «foarte bine» la toate evaluările și și-au încetat activitatea din motive neimputabile, pot fi numite, fără concurs sau examen, în funcțiile vacante de judecător sau procuror, la instanțe sau parchete de același grad cu cele unde au funcționat sau la instanțe ori parchete de grad inferior. [art. 33¹]

Din perspectiva recrutării procurorilor, sistemele europene se pot împărți în două categorii, prima fiind cea a modelului magistraturii birocratice (*les magistratures bureaucratiques*) specific dreptului continental, iar cea de-a doua fiind cea a modelului magistraturii profesionale (*les*

magistratures professionnel) regăsit în *common law*. În primul caz procurorii sunt selectați în urma unui concurs, fără a le fi valorificată în vreun fel experiența profesională anterioară, sistemul fiind unul ierarhizat, iar evoluția profesională va fi una având la bază meritocrația. În cel de-al doilea sistem, procurorii sunt recrutați dintre juriștii cu experiență (*barristers*), legitimitatea acestora derivând din prestigiul și calitatea muncii prestate anterior în slujba justiției.¹⁹

3. Obligații de formarea profesională continuă

Formarea profesională continuă a procurorilor constituie garanția independenței și imparțialității în exercitarea funcției [art. 35], aceștia fiind datori să participe, cel puțin o dată la 3 ani, la programe de formare profesională continuă organizate de Institutul Național al Magistraturii, de instituții de învățământ superior din țară sau din străinătate ori la alte forme de perfecționare profesională. Cel puțin odată, procurorii trebuie să urmeze un curs intensiv pentru învățarea sau aprofundarea unei limbi străine și un curs intensiv pentru inițierea sau aprofundarea cunoștințelor de operare pe calculator. [art. 37] Nu în ultimul rând, în cadrul fiecărui parchet de pe lângă curtea de apel se organizează periodic activități de formare profesională continuă, constând în consultări, dezbateri, seminarii, sesiuni sau mese rotunde, cu participarea Institutului Național al Magistraturii. [art. 38]

4. Evaluarea profesională

Pentru verificarea îndeplinirii criteriilor de *competență profesională și de performanță*, procurorii sunt supuși unei evaluări periodice privind calitatea activității, eficiența, integritatea și obligația de formare profesională continuă, iar în cazul procurorilor numiți în funcții de conducere, și modul de îndeplinire a atribuțiilor manageriale. [art. 39 alin. 1] Evaluarea procurorilor se realizează: a) o dată la 2 ani, pentru procurorii cu o vechime între un an și 5 ani; b) o dată la 3 ani, pentru procurorii cu o vechime între 5 și 10 ani; c) o dată la 4 ani, pentru procurorii cu o vechime între 10 și 15 ani; d) o dată la 5 ani, pentru procurorii cu o vechime mai mare de 15 ani.

Această evaluare se face de *comisii* constituite din conducătorul parchetului din care face parte persoana evaluată, precum și 2 sau mai mulți procurori de la parchetul ierarhic superior, desemnați de colegiul de conducere al acestui parchet, cu aceeași specializare cu procurorul evaluat, în baza regulamentului privind evaluarea activității profesionale a procurorilor aprobat prin hotărâre de secția de procurori a Consiliului Superior al Magistraturii. [art. 39] Prin raportul de evaluare a activității profesionale a procurorului, se poate acorda unul dintre calificativele: «foarte bine», «bine», «satisfăcător» sau «nesatisfăcător». Procurorul care primește în urma a două evaluări consecutive calificativul "nesatisfăcător" sau care nu a promovat examenul prevăzut la alin. (3) este eliberat din funcție pentru incapacitate profesională de către Președintele României,

¹⁹ *idem*, pp. 100-101.

la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. [art. 41] Evoluția carierei de judecător sau procuror se consemnează în fișa din dosarul profesional, care se întocmește și se păstrează de Consiliul Superior al Magistraturii. [art. 42]

5. Evoluția profesională

a. Promovarea

Concursul pentru *promovarea* procurorilor se organizează, anual sau ori de câte ori este necesar, de secția de procurori din Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii. [art. 43] Pot participa la concursul de *promovare pe loc*, în gradul profesional imediat superior, procurorii care au avut calificativul «foarte bine» la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani și îndeplinesc următoarele condiții minime de vechime: a) 7 ani vechime în funcția de judecător sau procuror, pentru promovarea în funcțiile de judecător de tribunal sau tribunal specializat și procuror la parchetul de pe lângă tribunal sau la parchetul de pe lângă tribunalul specializat; b) 10 ani vechime în funcția de judecător sau procuror, pentru promovarea în funcțiile de judecător de curte de apel și procuror la parchetul de pe lângă aceasta; c) 10 ani vechime în funcția de judecător sau procuror, pentru promovarea în funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. La calcularea condiției minime de vechime pentru a participa la concursul de promovare nu se ia în considerare perioada în care judecătorul sau procurorul a avut calitatea de auditor de justiție. Pentru a fi promovați în cadrul PICCJ, procurorii trebuie să nu fi fost sancționați disciplinar, să aibă o bună pregătire profesională, o conduită morală ireproșabilă, cel puțin 10 ani vechime în funcția de procuror sau judecător, cel puțin gradul profesional corespunzător parchetului de pe lângă curtea de apel și să fi fost declarați admiși în urma unui concurs organizat de către comisia constituită în acest scop. [art. 44] Promovarea *pe loc* se realizează, în baza unui concurs ce constă în susținerea unei probe scrise, în limita numărului de locuri aprobat anual de secția de procurori a Consiliului Superior al Magistraturii. [art. 45 și 46]

Promovarea efectivă a procurorilor se face numai prin concurs organizat la nivel național, în limita locurilor vacante existente la parchetele de pe lângă tribunale și curți de apel, data, locul, modul de desfășurare a concursului și posturile vacante pentru care se organizează concurs comunicându-se tuturor judecătorilor și procurorilor, prin PCA-uri, și se publică pe pagina de internet a CSM, a INM și a PICCJ, cu cel puțin 30 de zile înainte de data de la care se pot depune cererile de înscriere la concurs. [art. 46¹] Pot participa la concursul de promovare efectivă la parchetele imediat superioare procurorii care au avut calificativul «foarte bine» la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani, au dobândit gradul profesional corespunzător parchetului la care solicită promovarea și au funcționat efectiv timp de cel puțin 2 ani la instanța sau parchetul ierarhic inferior, în cazul promovării în funcțiile de procuror la PCA sau de procuror la PICCJ. [art. 46²] Concursul de promovare efectivă constă în susținerea unei probe având ca obiect evaluarea activității și conduitei candidaților din ultimii 3 ani. [art. 46³]

Procurorii care au promovat efectiv în funcții de execuție la parchete superioare nu pot fi delegați, detașați sau transferați timp de cel puțin 2 ani de la data promovării. Judecătorii care au promovat efectiv în funcții de execuție la instanțe superioare nu pot fi numiți în funcția de procuror, iar procurorii care au promovat efectiv în funcții de execuție la parchete superioare nu pot fi numiți în funcția de judecător timp de cel puțin 2 ani de la data promovării. [art. 47¹]

b. Numirea în funcții de conducere

Numirea în funcțiile de procuror general al PCA, prim-procuror al PT, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie sau prim-procuror al PJ și de adjuncți ai acestora se face numai prin *concurș* sau *examen* organizat, ori de câte ori este necesar, de Secția pentru procurori din Consiliul Superior al Magistraturii, prin Institutul Național al Magistraturii. Pot participa la concurs sau examen procurorii care au calificativul "foarte bine" la ultima evaluare, nu au fost sancționați disciplinar în ultimii 3 ani și îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute de lege. [art. 49 alin. (1) și 2] Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii validează rezultatul concursului sau examenului și numește procurorii în funcțiile de conducere în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale. [art. 49 alin. 7] Numirea procurorilor care au obținut rezultatul cel mai bun la concurs sau, după caz, au fost declarați admiși la examen în funcțiile pentru care au candidat se face pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii, o singură dată. [art. 49 alin. 8]

Pentru numirea în funcții de conducere sunt necesare următoarele condiții minime de vechime: a) pentru funcția de prim-procuror al PJ și adjunct al acestuia, o vechime de 6 ani în funcția sau procuror; b) pentru funcția de prim-procuror al PT sau al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie, adjunct al acestuia și procuror șef secție al PT sau al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie, o vechime de 8 ani în funcția de procuror; c) pentru funcția de procuror general al PCA și adjunct al acestuia, procuror șef secție al PCA, o vechime de 12 ani în funcția de procuror. [art. 50 alin. 1] În vederea participării la concursul sau examenul pentru numirea în funcții de conducere procurorul trebuie să funcționeze cel puțin 2 ani la parchetul la care este vacantă funcția de conducere pentru care își depune candidatura. [art. 50 alin. 3]

Evaluarea activității procurorului cu funcție de conducere presupune: *verificarea organizării eficiente a activității*, în raport de următoarele criterii: folosirea adecvată a resurselor umane și materiale, evaluarea necesităților, gestionarea situațiilor de criză, raportul resurse investite - rezultate obținute, gestionarea informațiilor, organizarea pregătirii și perfecționării profesionale și repartizarea sarcinilor în cadrul instanțelor sau parchetelor; *verificarea comportamentului și comunicării*, în raport de comportamentul și comunicarea cu judecătorii, procurorii, personalul auxiliar, justițiabilii, persoanele implicate în actul de justiție, alte instituții, mass-media, asigurarea accesului la informațiile de interes public din cadrul instanței sau parchetului și transparența actului de conducere; *verificarea asumării responsabilității*, fiind avute în vedere îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege și regulamente, implementarea strategiilor naționale și secvențiale în domeniul justiției și respectarea principiului distribuirii aleatorii sau,

după caz, al repartizării pe criterii obiective a cauzelor; iar la *verificarea aptitudinilor manageriale* vor fi avute în vedere, în principal, capacitatea de organizare, capacitatea rapidă de decizie, rezistența la stres, autoperfecționarea, capacitatea de analiză, sinteză, previziune, strategie și planificare pe termen scurt, mediu și lung, inițiativă și capacitatea de adaptare rapidă. [art. 51]

Suspendarea, în orice mod, a raportului de muncă nu suspendă durata mandatelor funcțiilor de conducere, însă imposibilitatea exercitării atribuțiilor pe o perioadă mai mare de un an atrage încetarea mandatelor. [art. 51¹]

c. Delegarea, detașarea și transferul

În cazul în care un parchet de pe lângă judecătorie sau tribunal nu poate funcționa normal din cauza absenței temporare a unor procurorilor, existenței unor posturi vacante sau altor asemenea cauze, procurorul general al PCA, la propunerea conducătorului parchetului din circumscripția PCA, poate *delega* procurori de la alte parchete din circumscripția menționată, cu acordul scris al acestora. [art. 57 alin. 7 rap. la alin. 1] Delegarea procurorilor din circumscripția unui PCA în circumscripția altui PCA se dispune, cu acordul scris al acestora, de Consiliul Superior al Magistraturii - Secția pentru procurori, la solicitarea procurorului general al PCA în circumscripția căreia se cere delegarea și cu avizul procurorului general al PCA unde aceștia funcționează. [art. 57 alin. 7 rap. la alin. 2] Procurorii pot fi delegați numai la parchete la care au dreptul să funcționeze potrivit gradului profesional dobândit, iar delegarea se poate face pe o perioadă de cel mult 6 luni și poate fi prelungită, cu acordul scris al acestora, în aceleași condiții. [art. 57 alin. 7 rap. la alin. 6 și alin. 8]

Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii dispune *detașarea* procurorilor, cu acordul scris al acestora, la alte parchete, la Consiliul Superior al Magistraturii, Inspectia Judiciară, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, Ministerul Justiției sau la unitățile subordonate acestuia, la solicitarea acestor instituții. Detașarea în cadrul acestor instituții nu se poate dispune pentru funcții de demnitate publică. Procurorii pot ocupa funcții în instituții ale Uniunii Europene sau în organizații internaționale dacă actul internațional care reglementează condițiile de ocupare a acestora condiționează în mod expres accesul la funcția respectivă de calitatea de procuror. În cazul în care procurorul își manifestă opțiunea de a exercita o funcție la instituții ale Uniunii Europene sau organizații internaționale, acesta este eliberat din funcția de procuror cu rezervarea postului. Durata detașării este cuprinsă între 6 luni și 3 ani. Detașarea se prelungește o singură dată, pentru o durată de până la 3 ani. După încetarea detașării, procurorul revine în funcția deținută anterior. [art. 58]

Detașarea și delegarea nu se pot face la instanțe sau parchete de nivel superior celor la care judecătorul sau procurorul are dreptul să funcționeze potrivit legii. [art. 59]

Transferul procurorilor de la un parchet la alt parchet ori la o instituție publică se aprobă, la cererea celor în cauză, de Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, cu avizul consultativ al procurorului șef al parchetului corespunzător. [art. 60] - *) *Curtea Constituțională admite excepția de neconstituționalitate și constată că soluția legislativă cuprinsă în art. 60 alin. (1)*

din Legea nr. 303/2004, în redactarea ulterioară Legii nr. 242/2018, care nu precizează condițiile transferării judecătorilor, este neconstituțională. (în prezent există un vid legislativ, fiind în curs procedura parlamentară de modificare a legii și punere în acord cu decizia CCR)

La cererea motivată, judecătorii pot fi numiți în funcția de procuror la parchetele de pe lângă judecătorii, iar procurorii în funcția de judecător la judecătorii, prin decret al Președintelui României, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, cu respectarea condițiilor prevăzute în prezenta lege. Propunerea de numire în funcția de judecător se formulează de către Secția pentru judecătoria a Consiliului Superior al Magistraturii, cu avizul consultativ al unității de parchet de la care provine, precum și al instanței la care urmează să activeze, iar propunerea de numire a judecătorilor în funcția de procuror se formulează de către Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, cu avizul consultativ al instanței în care își desfășoară activitatea și al parchetului la care urmează să activeze. Pentru numirea în funcțiile indicate candidații vor susține un interviu în fața secției pentru judecătoria a Consiliului Superior al Magistraturii în cazul procurorilor care solicită numirea ca judecători și, respectiv, a secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii în cazul judecătorilor care solicită numirea ca procuror. Președintele României nu poate refuza numirea în funcțiile indicate. [art. 61]

d. Suspendarea din funcție și încetarea funcției de procuror

Procurorul este *suspendat din funcție* în următoarele cazuri: a) când a fost trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni, după confirmarea judecătorului de cameră preliminară; a1) când față de acesta s-a dispus arestarea preventivă sau arestul la domiciliu; a2) când față de acesta s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune și organul judiciar a stabilit în sarcina sa obligația de a nu exercita profesia în exercitarea căreia a săvârșit fapta; b) când suferă de o boală psihică, care îl împiedică să-și exercite funcția în mod corespunzător. c) când a fost sancționat disciplinar, în condițiile art. 100 lit. d); d) în cazul prevăzut la art. 52 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare; e) în perioada cuprinsă între data pronunțării hotărârii secției corespunzătoare de aplicare a sancțiunii disciplinare prevăzute la art. 100 lit. e) și data eliberării din funcție.

Procurorul poate fi suspendat din funcție și în cazul în care a fost trimis în judecată pentru o infracțiune, dacă se apreciază, în raport cu circumstanțele cauzei, că se aduce atingere prestigiului profesiei. În situația în care s-a apreciat că procurorul poate fi menținut în funcție, acestuia i se poate interzice provizoriu exercitarea anumitor atribuții până la soluționarea definitivă a cauzei.

Procurorul care suferă de o altă afecțiune decât cea prevăzută la alin. (1) lit. b), care-l pune în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile, poate fi suspendat din funcție, la cererea sa sau a colegiului de conducere al instanței sau parchetului. Această măsură se poate dispune numai după epuizarea duratei pentru care se acordă concediile medicale și indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă în sistemul de asigurări sociale de sănătate. Afecțiunea se stabilește printr-o expertiză de specialitate care se efectuează de o comisie medicală de specialitate numită prin ordin

comun al ministrului justiției și ministrului sănătății. Suspendarea din funcție durează până la însănătoșire. Prin raportul de expertiză, comisia stabilește termenul în care magistratul urmează să revină la reexaminare.

În perioada suspendării din funcție dispuse în temeiul alin. (1) lit. a)- a2) și lit. c) - e) și alin. (11), procurorul nu îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la interdicții și incompatibilități și nu i se plătesc drepturile salariale, dar i se plătesc asigurările sociale de sănătate. Această perioadă nu constituie vechime în muncă și în magistratură. În perioada suspendării dispuse în temeiul alin. (1) lit. b) și alin. (12), procurorului i se plătește o indemnizație egală cu 80% din indemnizația de încadrare lunară netă din ultima lună de activitate înainte de data suspendării din funcție și îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la interdicții și incompatibilități.

Dacă se dispune clasarea, achitarea sau încetarea procesului penal față de procuror ori s-a dispus restituirea cauzei la parchet, suspendarea din funcție încetează, iar procurorul suspendat este repus în situația anterioară, i se plătesc drepturile bănești de care a fost lipsit pe perioada suspendării din funcția de execuție sau, după caz, pe perioada întregului mandat al funcției de conducere pe care nu l-a putut exercita din pricina suspendării. Drepturile bănești ce se plătesc vor fi majorate, indexate și reactualizate, incluzând și dobânda legală penalizatoare - obligații de plată ce se stabilesc prin ordin al ministrului justiției. Procurorului i se recunoaște vechimea în magistratură și vechimea efectivă în funcția de procuror pe această perioadă.

Procurorii sunt *eliberați din funcție* în următoarele cazuri: a) demisie; b) pensionare, potrivit legii; c) transfer într-o altă funcție, în condițiile legii; d) incapacitate profesională; e) ca sancțiune disciplinară; f) condamnarea, amânarea aplicării pedepsei și renunțarea la aplicarea pedepsei, dispuse printr-o hotărâre definitivă, precum și renunțarea la urmărirea penală, confirmată de judecătorul de cameră preliminară, pentru o infracțiune prin care se aduce atingere prestigiului profesiei; g) încălcarea dispozițiilor art. 7; h) neprezentarea, în mod nejustificat, la expertiza de specialitate, până la împlinirea duratei suspendării din funcție dispuse potrivit art. 64 alin. (4); i) neîndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 14 alin. (2) lit. a) și e) ori a condiției privind lipsa cazierului fiscal, dacă în acest ultim caz se apreciază că nu se impune menținerea în funcție; j) nepromovarea examenului prevăzut la art. 26. Eliberarea din funcție a procurorilor se dispune prin decret al Președintelui României, la propunerea Secției pentru procurori din cadrul CSM.

VI. ACTIVITATEA JUDICIARĂ A PARCHETELOR

Potrivit disp. art. 63 din Legea 304/2004 privind organizarea judiciară,
Ministerul Public exercită, prin procurori, următoarele atribuții:

- a) efectuează urmărirea penală în cazurile și în condițiile prevăzute de lege și participă, potrivit legii, la soluționarea conflictelor prin mijloace alternative;

- b) conduce și supraveghează activitatea de cercetare penală a poliției judiciare, conduce și controlează activitatea altor organe de cercetare penală;
- c) sesizează instanțele judecătorești pentru judecarea cauzelor penale, potrivit legii;
- d) exercită acțiunea civilă, în cazurile prevăzute de lege;
- e) participă, în condițiile legii, la ședințele de judecată;
- f) exercită căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești, în condițiile prevăzute de lege;
- g) apără drepturile și interesele legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție, ale dispăruților și ale altor persoane, în condițiile legii;
- h) acționează pentru prevenirea și combaterea criminalității, sub coordonarea ministrului justiției, pentru realizarea unitară a politicii penale a statului;
- i) studiază cauzele care generează sau favorizează criminalitatea, elaborează și prezintă ministrului justiției propuneri în vederea eliminării acestora, precum și pentru perfecționarea legislației în domeniu;
- j) verifică respectarea legii la locurile de deținere preventivă;
- k) exercită atribuțiile prevăzute de Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare;
- l) exercită orice alte atribuții prevăzute de lege.

În acord cu disp. art. 67 din Legea 304/2004, *procurorul participă la ședințele de judecată*, în condițiile legii, și are rol activ în aflarea adevărului. Mai mult, procurorul este liber să prezinte în instanță concluziile pe care le consideră întemeiate, potrivit legii, ținând seama de probele administrate în cauză.

În procesele penale, la ședința de judecată participă procurorul care a efectuat sau a supravegheat urmărirea penală ori alt procuror desemnat de conducătorul parchetului.

Procurorul *exercită căile de atac* împotriva hotărârilor judecătorești pe care le consideră netemeinice și nelegale, în condițiile legii.

Din perspectivă procesual penală, procurorul îndeplinește atât rol de organ de urmărire penală, cât și rol de organ judiciar ce exercită funcția de acuzare în celelalte faze procesuale. În doctrina străină se arată că, fără a evoca ideea seducătoare a unui rol quasi-jurisdicțional al ministerului public, manifestarea procesual penală a procurorului urmărește trei misiuni principale: conducerea anchetei, declanșarea acțiunii penale și exercitarea acesteia în fața instanței de judecată.²⁰

Potrivit art. 55 alin. (3) Cpr.pen., în cadrul **procesului penal** procurorul are următoarele atribuții:

- a) supraveghează sau efectuează urmărirea penală;

²⁰ A. Botton, *Le renforcement du rôle du procureur de la République*, AJ Pénal nr. 2/2016, p. 562.

- b) sesizează judecătorul de drepturi și libertăți și instanța de judecată;
- c) exercită acțiunea penală;
- d) exercită acțiunea civilă, în cazurile prevăzute de lege;
- e) încheie acordul de recunoaștere a vinovăției, în condițiile legii;
- f) formulează și exercită contestațiile și căile de atac prevăzute de lege împotriva hotărârilor judecătorești;
- g) îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de lege.

Procurorul conduce și controlează nemijlocit activitatea de urmărire penală a poliției judiciare și a organelor de cercetare penală speciale, prevăzute de lege. De asemenea, procurorul supraveghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale. [art. 56 alin. (1) C.pr.pen.]

Procurorul poate să efectueze orice act de urmărire penală în cauzele pe care le conduce și le supraveghează. [art. 56 alin. (2) C.pr.pen.]

Urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror:

- a) în cazul infracțiunilor pentru care competența de judecată în primă instanță aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție sau curții de apel;
- b) în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 188-191, art. 257, 277, art. 279-283 și art. 289-294 din Codul penal;
- c) în cazul infracțiunilor săvârșite cu intenție depășită, care au avut ca urmare moartea unei persoane;
- d) în cazul infracțiunilor pentru care competența de a efectua urmărirea penală aparține Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism sau Direcției Naționale Anticorupție;
- e) în alte cazuri prevăzute de lege. [art. 56 alin. (3) C.pr.pen.]

Urmărirea penală în cazul infracțiunilor săvârșite de *militari* se efectuează, în mod obligatoriu, de procurorul militar. Procurorii militari din cadrul parchetelor militare sau secțiilor militare ale parchetelor efectuează urmărirea penală potrivit competenței parchetului din care fac parte, față de toți participanții la săvârșirea infracțiunilor comise de militari, urmând a fi sesizată instanța competentă potrivit art. 44.

Este *competent* să efectueze ori, după caz, să conducă și să supravegheze urmărirea penală procurorul de la parchetul corespunzător instanței care, potrivit legii, judecă în primă instanță cauza cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

Când anumite acte de urmărire penală trebuie să fie efectuate în afara razei teritoriale în care se face urmărirea, procurorul sau, după caz, organul de cercetare penală poate să le efectueze ori poate dispune efectuarea lor prin *comisie rogatorie* sau prin *delegare*. În cuprinsul aceleiași

localități, procurorul sau organul de cercetare penală, după caz, efectuează toate actele de urmărire, chiar dacă unele dintre acestea trebuie îndeplinite în afara razei sale teritoriale. [art. 59 C.pr.pen.]

Procurorul este obligat să efectueze actele de urmărire penală care nu suferă amânare, chiar dacă acestea privesc o cauză care nu este de competența acestuia. Lucrările efectuate în astfel de cazuri se trimit, de îndată, procurorului competent. [art. 60 C.pr.pen.]

Din perspectiva competenței teritoriale, competent să efectueze urmărirea penală va fi procurorul întâi sesizat din cadrul oricăruia dintre parchetele de pe lângă instanțele competente, potrivit art. 41 alin. (1) C.pr.pen., să judece cauza în primă instanță. Astfel, nu se va aplica regula ordinii prevăzute de art. 41 alin. (1) C.pr.pen. în faza de urmărire penală, ci regula organului prim sesizat, indiferent dacă este vorba despre acela de la: a) locul săvârșirii infracțiunii; b) locul în care a fost prins suspectul sau inculpatul; c) locuința suspectului sau inculpatului persoană fizică ori, după caz, sediul inculpatului persoană juridică, la momentul la care a săvârșit fapta; d) locuința sau, după caz, sediul persoanei vătămate.

Din perspectiva *probatorie*, sarcina de a dovedi acuzația incumbă procurorului, astfel că acesta, personal sau prin intermediul organelor de cercetare penală, strânge și administrează probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau a inculpatului, din oficiu ori la cerere. De altfel, cf. art. 285 alin. (1) C.pr.pen. strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată, reprezintă chiar obiectul urmăririi penale.

Procurorul dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale și soluționează cauza prin ordonanță, cu excepția situațiilor în care dispune față de cel puțin o faptă și un inculpat trimiterea în judecată, caz în care va întocmi un singur rechizitoriu. Tot în mod excepțional, cauza poate fi soluționată și prin încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției, în condițiile legii.

Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, prin actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege ori se sesizează din oficiu. [art. 288 alin. (1) C.pr.pen.]

Când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie încuviințată, autorizată sau confirmată, un exemplar al actului rămâne la procuror. În cazurile în care procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori alte autorități prevăzute de lege, în vederea soluționării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, va înainta copii numerotate și certificate de grefa parchetului de pe actele dosarului ori numai de pe cele care au legătură cu cererea sau propunerea formulată. Organul de urmărire penală păstrează originalul actelor, în vederea continuării urmăririi penale. [art. 287 C.pr.pen.]

1. Supravegherea urmăririi penale de către procuror

Procurorul supraveghează activitatea organelor de cercetare penală, astfel ca orice infracțiune să fie descoperită și orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie trasă la răspundere penală. De asemenea, procurorul exercită supravegherea activității organelor de

cercetare penală astfel ca niciun suspect sau inculpat să nu fie reținut decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege. [art. 299 C.pr.pen.]

Procurorul, în exercitarea atribuției de a conduce și supraveghea activitatea organelor de cercetare penală, veghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale. Organele de cercetare penală sunt obligate după sesizare să îl informeze pe procuror despre activitățile pe care le efectuează sau urmează să le efectueze.

În exercitarea atribuției de a conduce activitatea de urmărire penală, procurorul *ia măsurile necesare sau dă dispoziții* organelor de cercetare penală care iau aceste măsuri. Procurorul *poate să asiste la efectuarea oricărui act* de cercetare penală sau *să îl efectueze personal*.

În exercitarea atribuției de supraveghere a activității de urmărire penală, procurorul *poate să ceară spre verificare orice dosar* de la organul de cercetare penală, care este obligat să îl trimită de îndată, cu toate actele, materialele și datele privitoare la fapta care formează obiectul cercetării. Procurorul *poate reține orice cauză* în vederea efectuării urmăririi penale. [art. 300 C.pr.pen.]

Când procurorul constată că urmărirea penală nu se efectuează de organul de cercetare penală prevăzut de lege, ia măsuri ca urmărirea să fie făcută de organul competent, procedând potrivit art. 63. În cazul prevăzut la alin. (1), actele sau măsurile procesuale legal efectuate rămân valabile. Când procurorul constată că există vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 43, dispune *reunirea cauzelor, trimițând* ulterior cauza organului competent. [art. 301 C.pr.pen.]

Procurorul poate să dispună, după necesitate, ca într-o cauză urmărirea penală să fie efectuată *de un alt organ* de cercetare decât cel sesizat. *Preluarea* unei cauze de către un organ de cercetare penală ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercită supravegherea urmăririi penale în acea cauză, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penală care preia cauza. [art. 302 C.pr.pen.]

Procurorul poate să dispună cu privire la efectuarea oricărui act de urmărire penală de organele de cercetare penală ale poliției judiciare sau de organele de cercetare penală speciale, după caz.

Dispozițiile date de procuror în legătură cu efectuarea actelor de cercetare penală sunt obligatorii și prioritare pentru organul de cercetare, precum și pentru alte organe ce au atribuții prevăzute de lege în constatarea infracțiunilor. Organele ierarhic superioare ale poliției judiciare sau ale organelor de cercetare penală speciale nu pot da îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală. În cazul neîndeplinirii sau al îndeplinirii în mod defectuos de către organul de cercetare penală a dispozițiilor date de procuror, acesta poate sesiza conducătorul organului de cercetare penală, care are obligația ca în termen de 3 zile de la sesizare să comunice procurorului măsurile dispuse, ori poate aplica sancțiunea amenzii judiciare pentru abaterile judiciare prevăzute la art. 283 alin. (1) lit. a) sau, după caz, alin. (4) lit. m) ori poate solicita retragerea avizului prevăzut la art. 55 alin. (4) și (5). [art. 303 C.pr.pen.]

Când procurorul constată că un act sau o măsură procesuală a organului de cercetare penală nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale sau este neîntemeiată, *o infirmă motivat*, din

oficiu sau la plângerea persoanei interesate. Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul verificării efectuate de către procurorul ierarhic superior cu privire la actele procurorului ierarhic inferior. [art. 304 C.pr.pen.]

În situația în care procurorul constată că urmărirea penală nu este completă sau că nu a fost efectuată cu respectarea dispozițiilor legale, restituie cauza organului care a efectuat urmărirea penală în vederea completării sau refacerii urmăririi penale sau trimite cauza la alt organ de cercetare penală. [art. 323 C.pr.pen.]

2. Efectuarea urmăririi penale de către procuror

Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror în cazurile prevăzute de lege. Procurorul poate dispune preluarea oricărei cauze în care exercită supravegherea, indiferent de stadiul acesteia, pentru a efectua urmărirea penală. În cazurile în care procurorul efectuează urmărirea penală, poate delega, prin ordonanță, organelor de cercetare penală efectuarea unor acte de urmărire penală, cu excepția următoarelor acte sau măsuri: punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea sau propunerea măsurilor restrictive de drepturi și libertăți, încuviințarea de probatorii ori dispunerea celorlalte acte sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul delegării. [art. 324 C.pr.pen.]

a. Începerea urmăririi penale in rem

Când actul de sesizare îndeplinește condițiile prevăzute de lege, procurorul dispune începerea urmăririi penale cu privire la fapta săvârșită ori a cărei săvârșire se pregătește, chiar dacă autorul este indicat sau cunoscut. [art. 305 alin. (1) C.pr.pen.]

b. Strângerea și administrarea probelor

Procurorul are obligația ca, după sesizare, să caute și să strângă datele ori informațiile cu privire la existența infracțiunilor și identificarea persoanelor care au săvârșit infracțiuni, să ia măsuri pentru limitarea consecințelor acestora, să strângă și să administreze probele cu respectarea prevederilor art. 100 și 101. De asemenea, procurorul are obligația de a efectua actele de cercetare care nu suferă amânare, chiar dacă privesc o cauză pentru care nu au competența de a efectua urmărirea penală. După începerea urmăririi penale, procurorul strânge și administrează probele, atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului ori inculpatului, fiind dator să se pronunțe, prin ordonanță motivată, în condițiile art. 100 alin. (3) și (4), asupra cererilor de administrare a probelor, în limita competenței sale. Nu în ultimul rând, procurorul este obligat să strângă probele necesare pentru identificarea bunurilor și valorilor supuse confiscării speciale și confiscării extinse. [art. 306 C.pr.pen.]

c. Efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspect

Atunci când există probe din care să rezulte bănuiala rezonabilă că o anumită persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală și nu există vreunul dintre cazurile

prevăzute la art. 16 alin. (1), procurorul dispune ca urmărirea penală să se efectueze în continuare față de aceasta, care dobândește calitatea de suspect. [art. 305 alin. (3) C.pr.pen.] Persoanei care a dobândit calitatea de suspect i se aduc la cunoștință, înainte de prima sa audiere, această calitate, fapta pentru care este suspectată, încadrarea juridică a acesteia, drepturile procesuale prevăzute la art. 83, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. [art. 307 C.pr.pen.]

d. Punerea în mișcare a acțiunii penale

Acțiunea penală se pune în mișcare de procuror, prin ordonanță, în cursul urmăririi penale, când acesta constată că există probe din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există vreunul dintre cazurile de împiedicare prevăzute la art. 16 alin. (1). Acest act este comunicat inculpatului de către procurorul care îl cheamă pentru a-l audia. Dispozițiile art. 108 se aplică în mod corespunzător, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. [art. 309 C.pr.pen.]

e. Extinderea urmăririi penale, a acțiunii penale, ori schimbarea încadrării juridice

În cazul în care, după începerea urmăririi penale, procurorul constată fapte noi, date cu privire la participarea unor alte persoane sau împrejurări care pot duce la schimbarea încadrării juridice a faptei, dispune extinderea urmăririi penale ori schimbarea încadrării juridice. Procurorul este obligat să îl informeze pe suspect despre faptele noi cu privire la care s-a dispus extinderea ori cu privire la schimbarea încadrării juridice. Procurorul poate dispune extinderea acțiunii penale cu privire la aspectele noi. [art. 311 C.pr.pen.]

f. Luarea unor măsuri preventive, asigurătorii sau de siguranță

În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea următoarelor măsuri preventive: reținerea, controlul judiciar și controlul judiciar pe cauțiune. De asemenea, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, procurorul întocmește o propunere motivată de luare a măsurii arestului la domiciliu sau a arestării preventive față de inculpat, pe care o înaintează judecătorului de drepturi și libertăți spre competență soluționare. Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni. [art. 202, 203, 218, 223 C.pr.pen.]

În cursul urmăririi penale, procurorul poate lua măsuri asigurătorii, prin ordonanță, pentru a evita ascunderea, distrugerea, înstrăinarea sau sustragerea de la urmărire a bunurilor care pot face obiectul confiscării speciale sau al confiscării extinse ori care pot servi la garantarea executării pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a reparării pagubei produse prin infracțiune. Măsurile asigurătorii constau în indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestru asupra acestora. [art. 249 C.pr.pen.]

În cursul urmăririi penale sau al procedurii de cameră preliminară, dacă apreciază că sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, procurorul înaintează judecătorului de drepturi și libertăți sau judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece

cauza în primă instanță o propunere motivată de luare față de inculpat a *măsurii obligării provizorii la tratament medical* sau a *măsurii internării medicale provizorii*. Propunerea va fi însoțită de acte medicale concludente și de expertiza medico-legală din care să rezulte necesitatea aplicării măsurii. În cazul în care dispune o soluție de netrimitere în judecată, procurorul sesizează judecătorul de cameră preliminară pentru confirmarea ori, după caz, înlocuirea sau încetarea măsurii. [art. 246, 248 C.pr.pen.]

g. Soluționarea acțiunii penale

După examinarea sesizării, când constată că au fost strânse probele necesare potrivit dispozițiilor art. 285, procurorul, la propunerea organului de urmărire penală sau din oficiu, soluționează cauza prin ordonanță, dispunând: a) *clasarea*, când nu exercită acțiunea penală ori, după caz, stinge acțiunea penală exercitată, întrucât există unul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1); b) *renunțarea la urmărirea penală*, când nu există interes public pentru continuarea urmăririi penale.

Clasarea se dispune când: a) nu se poate începe urmărirea penală, întrucât nu sunt întrunite condițiile de fond și formă esențiale ale sesizării; b) există unul dintre cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1). În ordonanță se va face mențiune și cu privire la încetarea de drept a măsurii preventive dispuse în cauză. Menționarea motivelor de fapt și de drept este obligatorie numai dacă procurorul nu își însușește argumentele cuprinse în propunerea organului de cercetare penală ori dacă a existat un suspect în cauză. [art. 315 C.pr.pen.]

Renunțarea la urmărirea penală se poate dispune în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii de cel mult 7 ani, iar procurorul constată că nu există un interes public în urmărirea faptei. Ordonanța prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală, verificată sub aspectul legalității și temeiniciei de procurorul ierarhic superior celui care a dispus-o, se comunică în copie, după caz, persoanei care a făcut sesizarea, părților, suspectului, persoanei vătămate și altor persoane interesate și se transmite, spre confirmare, în termen de 10 zile de la data la care a fost emisă, judecătorului de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță. [art. 318 C.pr.pen.]

Acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia în cursul urmăririi penale, după punerea în mișcare a acțiunii penale, între inculpat și procuror, acesta având ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește felul și quantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia, respectiv felul măsurii educative ori, după caz, soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei. [art. 478 și urm. C.pr.pen.] După încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, procurorul sesizează instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond și trimite acesteia acordul de recunoaștere a vinovăției, însoțit de dosarul de urmărire penală. [art.

483 C.pr.pen.] În literatura juridică franceză se arată că rolul procurorului în această procedură este unul quasi-jurisdicțional, procurorul fiind denumit „*juge avant le juge*”.²¹

h. Trimiterea în judecată

Atunci când constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă și există probele necesare și legal administrate, iar din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de inculpat și că acesta răspunde penal, procurorul emite rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată a inculpatului. [art. 327 lit. a C.pr.pen.]

Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instanței de judecată, acest act, însoțit de dosarul cauzei și de un număr necesar de copii certificate ale rechizitoriului, pentru a fi comunicate inculpaților, se trimit instanței competente să judece cauza în fond. [art. 329 C.pr.pen.]

3. Rolul procurorului în procedura camerei preliminare

În cadrul procedurii de cameră preliminară, procurorul participă la ședințele de judecată, context în care *formulează cereri, ridică excepții și pune concluzii* privind realizarea obiectului acestei faze procesuale, respectiv cu privire la verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, în vederea dispunerii începerii sau nu a judecății. [342 și urm. C.pr.pen.] De asemenea, procurorul poate exercita calea de atac a *contestației* împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară. [art. 347 C.pr.pen.]

4. Participarea procurorului la judecată, în procesul penal

În faza de judecată, procurorul exercită funcția procesuală de acuzare, având totodată obligația legală de a se asigura că este respectată legea și sunt protejate drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei. Participarea procurorului la judecată este obligatorie. În cursul judecății, procurorul exercită rol activ, în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale. În cursul judecății, procurorul *formulează cereri, ridică excepții și pune concluzii*. Cererile și concluziile procurorului trebuie să fie motivate. Când apreciază că există vreuna dintre cauzele care împiedică exercitarea acțiunii penale, procurorul pune, după caz, concluzii de achitare sau de încetare a procesului penal. [art. 363 C.pr.pen.] De asemenea, procurorul *participă activ la procedurile probatorii* din cadrul cercetării judecătorești, adresând întrebări persoanelor audiate, formulând obiective pentru expertize etc. Nu în ultimul rând, procurorul poate *exercita calea de atac a apelului* împotriva sentinței date de prima instanță [art. 409 C.pr.pen.], precum și a căilor extraordinare de atac prevăzute de lege.

5. Participarea procurorului la judecată, în procesul civil

²¹ J.-P. Jean, *Le ministère public français au regard des justices pénales d'Europe*, AJ penal nr. 3/2011, p. 107.

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

INPPA Centrul Teritorial Cluj

400118, CLUJ-NAPOCA STR.PAVEL ROȘCA NR.4 AP.15, TEL/FAX 0264-439450
e-mail : office@inppa-cluj.ro ;
<http://www.inppa-cluj.ro>

Procurorul *poate porni orice acțiune civilă*, ori de câte ori este necesar pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție și ale dispăruților, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege. Procurorul poate *să pună concluzii* în orice proces civil, în oricare fază a acestuia, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și intereselor cetățenilor. În cazurile anume prevăzute de lege, participarea și punerea concluziilor de către procuror sunt obligatorii, sub sancțiunea nulității absolute a hotărârii. Procurorul poate *să exercite căile de atac* împotriva hotărârilor pronunțate, chiar dacă nu a pornit acțiunea civilă, precum și atunci când a participat la judecată, în condițiile legii. Procurorul poate *să ceară punerea în executare* a oricăror titluri executorii emise în favoarea persoanelor indicate mai sus. În toate cazurile, Ministerul Public nu datorează taxe de timbru și nici cauțiune. În cazurile prevăzute mai sus, titularul dreptului va fi introdus în proces și se va putea prevala de dispozițiile art. 406, 408, 409 și art. 438-440 C.pr.civ., iar dacă procurorul își va retrace cererea, va putea cere continuarea judecării sau a executării silite. [art. 92, 93 C.pr.civ.]

SEDES MATERIAE

- Constituția României;
- Codul de procedură penală;
- Codul de procedură civilă;
- Legea nr. 303/2004(Rep.) privind statutul judecătorilor și procurorilor;
- Legea nr. 304/2004(Rep.) privind organizarea judiciară;
- Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice;
- Regulamentul din 2019 de ordine interioară al parchetelor (M. Of. nr. 1004bis/13.12.2019);
- Regulamentul din 2007(Rep.) privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor (M. Of. nr. 918/15.11.2016);
- Regulamentul din 2019 privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a procurorilor în funcții de execuție (M. Of. nr. 639/01.08.2019);
- Regulamentul din 2020 privind numirea în funcții de conducere a procurorilor și revocarea din aceste funcții;
- Regulament din 2006 privind transferul și detașarea judecătorilor și procurorilor, delegarea judecătorilor, numirea judecătorilor și procurorilor în alte funcții de conducere, precum și numirea judecătorilor în funcția de procuror și a procurorilor în funcția de judecător (M. Of. nr. 329/12.04.2006);
- Regulament din 2019 privind transferul, detașarea și delegarea procurorilor (M. Of. nr. 845/17.10.2019);
- Codul Deontologic din 2005 al judecătorilor și procurorilor (M. Of. nr. 815/08.09.2005);

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ FACULTATIVĂ

TRATATE, CURSURI ȘI MONOGRAFII

- ❖ Beernaert M. A., Bosly H. D., Vandermeersch D., *Droit de la procédure pénale*, Tome I, 9e edition, La Chartre Professional Publishing, Brugge, 2021;
- ❖ Bouloc B., *Procédure pénale*, 27e édition, Dalloz, Paris, 2020;
- ❖ Del Carmen R. V., *Criminal procedure, law and practice*, 8th edition, Ed. Wadsworth Cengage Learning, 2010;
- ❖ Dressler J., Thomas III G. C., *Criminal procedure: presecuting crime*, American Casebook Series, WEST, 2010;

- ❖ Ferri E., *Principii de drept criminal*, vol. I, Tipografia și legătoria de cărți Închisoarea Văcărești, SOCEC, București, 1929;
- ❖ Guinchard S., Buisson J., *Procédure pénale*, 13e édition, Ed. LexisNexis, Paris, 2020;
- ❖ Kostoris R. E. (ed.), *Handbook of European Criminal Procedure*, Springer International Publishing, 2018;
- ❖ Mateuț Gh., *Procedură penală. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2019;
- ❖ Neagu I., Damaschin M., *Tratat de procedură penală - partea generală*, ediția a III-a, Ed. Universul Juridic, București, 2020;
- ❖ Neagu I., Damaschin M., *Tratat de procedură penală. Partea specială*, ediția a II-a, Ed. Universul Juridic, București, 2018;
- ❖ Michiels O., Falque G., *Principes de Procédure pénale*, Collection de la Faculté de droit de l'Université de Liège, Editions Larcier Legal, Bruxelles, 2020;
- ❖ Pop Tr., *Drept penal comparat. Partea generală*, vol. II, Institutul de arte grafice Ardealul, Cluj, 1923;
- ❖ Pradel J., *Procédure pénale*, 20e édition revue et augmentée, Ed. Cujas, Paris, 2019;
- ❖ Samaha J., *Criminal Procedure*, Eighth Edition, Wadsworth, Cengage Learning, 2012;
- ❖ Signorelli W. P., *Criminal Law, Procedure and Evidence*, CRP Press, Taylor & Francis Group, 2011;
- ❖ Tanoviceanu I., Dongoroz V., Chiseliță C., Laday Șt., Decusară E., *Tratat de drept și procedură penală, edițiunea a doua a cursului de drept și procedură penală*, revăzut și complectat, vol. IV, Tiparnița Curierul Judiciar, București, 1925;
- ❖ Udroi M. (coord), *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole, art. 1-603*, ediția a 2-a, revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2017;
- ❖ Udroi M., *Procedură penală. Partea generală*, vol. I, ediția a 6-a, revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2019;
- ❖ Volonciu N., Uzlău A. S. ș.a., *Noul Cod de procedură penală comentat*, ediția a 3-a revăzută și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2017;

ARTICOLE ȘI STUDII

- Bandyopadhyay S., McCannon B. C., *The effect of the election of prosecutors on criminal, Public Choice*, Pub. Springer, Vol. 161, No. 1/2, 2014;
- Botton A., *Le renforcement du rôle du procureur de la République*, AJ Pénal nr. 2/2016;

- Ciuncan D., Niculiță A., *Principiul legalității și principiul controlului ierarhic în activitatea procurorilor*, în Revista de drept penal nr. 4, anul XIV, octombrie-decembrie 2007;
- Davis A.J., *In Search of Racial Justice: The Role of the Prosecutor*, în New York University Journal of Legislation and Public Policy, vol. 16, nr. 4/2013;
- Davis A.J., *The American Prosecutor - Power, Discretion, and Misconduct*, în *Criminal Justice*, vol. 23, nr. 1, Spring 2008;
- Davis A.J., *The American Prosecutor: Independence, Power, and the Threat of Tyranny*, în Iowa Law Review, vol. 86, nr. 2/2001;
- Davis A.J., *The Legal Profession's Failure to Discipline Unethical Prosecutors*, în Hofstra Law Review, vol. 36, nr. 2, Winter 2007;
- Davis A.J., *The Progressive Prosecutor: An Imperative for Criminal Justice Reform*, în Fordham Law Review Online, nr. 87/2018-2019;
- Davis A.J., *The Progressive Prosecutor: An Imperative for Criminal Justice Reform*, în Fordham Law Review Online, nr. 87/2018-2019;
- Dănișor D.C., Putinei M.C., *Restructurarea justiției și statutul procurorilor*, în Curierul Judiciar nr. 5/2018;
- De Lamy B., *Indépendance des magistrats du parquet : la méthode Coué au Conseil constitutionnel*, în Revue de Science Criminelle nr. 1/2018;
- Diaconescu H., *Este procurorul parte în procesul penal?*, în Revista Dreptul nr. 12/1995;
- Gilliéron G., *Public Prosecutors in the United States and Europe, A Comparative Analysis with Special Focus on Switzerland, France, and Germany*, Springer International Publishing Switzerland, 2014;
- Giudicelli A., *Principe d'impartialité: comment l'appliquer au ministère public?*, în Revue de Science Criminelle nr. 1/2017;
- Griga I., *Locul și rolul procurorului în procesul penal și modificările intervenite în reglementarea fazei de judecată în fond și apel potrivit Noului Cod de procedură penală*, în Pandectele române, nr. 5/2014;
- Hach E., *Poziția procurorului în sistemul judiciar român*, în Revista Dreptul nr. 9/2015;
- Jean J.-P., *Le ministère public français au regard des justices pénales d'Europe*, AJ penal nr. 3/2011
- Krauss R., *The theory of prosecutorial discretion in Federal Law: Origins and Developments*, Seton Hall Circuit Review, vol. 6;

- Kuglay I., *Controlul judecătoresc asupra actelor și soluțiilor procurorului și asupra lucrărilor urmăririi penale*, Analele Universității din București: Seria Drept 262, 2014;
- Luna E., *Prosecutor King*, Stanford Journal Of Criminal Law & Policy, vol. 1:48, 2014;
- Luna E., Wade M., *Prosecutors as Judges*, Washington and Lee Law Review, vol. 67, Issue 4, article 6, 2010;
- Narița I., *Independența procurorului, neutralizată de controlul ierarhic?*, în revista Dreptul nr. 7/2013;
- Popa M., *Conexiuni între camera preliminară și rezolvarea cauzei de către procuror*, în revista Pandectele române 3/2017;
- Pradel J., *L'indépendance fonctionnelle du parquet français face aux interprétations divergentes des deux cours européennes*, în Recueil Dalloz nr. 8/2020;
- Salas D., Milburn Ph., *Les procureurs de la république. De la compétence personnelle a l'identité collective*, Archives de politique criminelle nr. 29/2007/1;
- Sklansky J. A., *The Nature and Function of Prosecutorial Power*, Journal of Criminal Law and Criminology, vol. 106, Issue 3, article 2, 2016;
- Șerban Al., Barbu S.G., *Locul și rolul procurorului în sistemul autorităților statului și în protecția libertății persoanei*, în Revista de Științe Juridice nr. 2/2009;
- Ștefan V.C., *Rolul și atribuțiile procurorului în cadrul procedurilor jurisdicționale*, în revista Dreptul nr. 9/2017;
- Udroiu M., *Instituția procurorului în lumina Proiectului Codului de procedură penală*, în Curierul Judiciar nr. 6/2009;